

Ο ΟΡΦΕΥΣ ΚΑΙ Η ΟΡΦΙΚΗ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ

ΟΡΦΕΥΣ:

Ὁ αἰώνιος τῶν Ἑλλήνων
Μυσταγωγός

“Ἀπασα γὰρ ἢ παρ’ Ἑλλησι Θεολογία τῆς Ὀρφικῆς ἐστὶ Μυσταγωγίας ἔκγονος· πρῶτον μὲν Πυθαγόρου παρ’ Ἀγλαοφάμῳ τὰ Θεῶν Ὀργια διδασκόμενος, δεύτερον δὲ Πλάτωνος ὑποδειξαμένου τὴν παντελῆ περὶ τούτων ἐπιστήμην ἔν τε τῶν Πυθαγορείων καὶ τῶν Ὀρφικῶν γραμμάτων.”
(Πρόκλου, “Σχόλια εἰς Πλατωνικὸν Τίμαιον”)

Χαμένη εἰς τὸ σκότος τῆς ἀπωτάτης ἱστορίας ἢ ἐποχῆ κατὰ τὴν ὁποίαν ἔζησεν ὁ Ὀρφεύς. Θρυλικὴ μορφή Μυσταγωγῶ καὶ Σοφοῦ, κατόχου τῶν ὑπερτάτων μυστικῶν τῆς Φύσεως καὶ τοῦ Κόσμου. Σημεῖον ἀναφορᾶς δι’ ὅλους τοὺς Ἑλληνας Φιλοσόφους, ὁ ἴδιος καὶ τὰ κείμενά του ἀποτελοῦν τὸ πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεμορφώθη ἡ φιλοσοφικὴ καὶ θεολογικὴ σκέψις τῶν Ἑλλήνων.

Ἀρχικῶς, αὐτὸ ποὺ διαπιστώνει κανεὶς μελετῶν τὴν προσωπικότητα τοῦ Ὀρφέως εἶναι ἡ ἀρχαιότης του. Χαμένος εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ παρελθόντος ἀκόμη καὶ διὰ τοὺς ἀρχαίους· οὐδεὶς ἀρχαιότερος αὐτοῦ. Εἶναι ἀναντιρρήτως “ὁ παλαιότατος ἐνθέως φιλοσοφῆσας” (Μέγας Ἰουλιανός, Πρὸς Ἡράκλειον Κυνικόν).

Θρυλοὶ, λοιπὸν, περιβάλλουν τὴν προσωπικότητά του: φέρεται Υἱὸς τοῦ Θρακῆς Οἰάγρου καὶ τῆς Μούσης Καλλιόπης (Ἀργοναυτικά). Ὁ Ἰάμβλικος σχετικῶς ἀναφέρει: “ὅτι ὁ Ὀρφεύς παρὰ τῆς Μητρὸς του Καλλιόπης ἔλαβε τὴν θεῖαν γνῶσιν”. Ἀναφέρεται καὶ

πνευματικός Υιός του Θεού Ἀπόλλωνος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβε τὴν ἐπτάχορδο λύρα καὶ ἀπὸ τὴν Μοῦσα Καλλιόπη ἔμαθε τὴν ἁρμονίαν, χάρις εἰς τὴν ὁποῖαν ἐξημέρωνε ἄγρια ζῶα, ἐξήγησε καὶ ἐμύει τοὺς ἀνθρώπους (Δημήτριος Ἰωαννίδης, “Οἱ Ὀρφικοί”, “Ἰλισὸς” Ἐπιλογή 1956-’58).

Συμφώνως πρὸς τὴν Παράδοσιν ὁ Ὀρφεὺς εἶχε θάνατον βίαιον - ἀντίστοιχον ἐκείνου τοῦ Διονύσου. Τὸ σημειοῖ ὁ **Πρόκλος**: “Ὀρφεὺς ἅτε τῶν Διονύσου Τελετῶν ἡγεμῶν γενόμενος, τὰ ὅμοια παθεῖν λέγεται τῷ σφετέρῳ Θεῷ”, καθὼς καὶ ὁ θεῖος **Κέλσος**, ἀπευθυνόμενος εἰς τοὺς Γαλιλαίους: “Ὀρφέα εἶχετε, ἄνδρα ὁμολογουμένως ὁσίῳ χρησάμενον πνεύματι καὶ αὐτὸν βιαίως ἀποθανόντα” (“Ἀληθῆς Λόγος”, ἐκδ. θύραθεν Ἐπιλογή, σ.140).

Πρόκειται ἀσφαλῶς διὰ προσωπικότητα πού ἔζησε κατὰ τὴν «προϊστορικήν» ἐποχὴν καὶ διεμόρφωσε θεουργικὰς Τελετάς, ἀλλὰ καὶ ἐκωδικοποίησε τὴν θεολογικὴν γνῶσιν τῶν Ἑλλήνων.

ΑΙ ΟΡΦΙΚΑΙ ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΑΙ ΤΕΛΕΤΑΙ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ

«πολλοὶ μὲν νερθηκοφόροι, παῦροι δὲ τε βάκχοι»

(Ἰερὸς Λόγος)

Τὰ Ὀρφικὰ Μυστήρια, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Δημήτριος Ἰωαννίδης (βλ. ὅπ. ἀν.), διέφερον ἀπὸ τὰ Ἐλευσίνα καὶ τὰ Καβείρια ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄσκησιν τῆς λατρείας, ἡ ὁποία ἐτελεῖτο εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, τὰς περιφήμους “ὄρφικὰς οἰκίας” καὶ ἀντὶ ὠργανωμένου ἱερατείου εἶχον ὡς ἐπικεφαλῆς ἕνα “ὄρφεοτελεστήν”.

Ἡ ἐσωτερικὴ τῶν παράδοσις ἀναφέρεται βεβαίως εἰς τὸν Ζαγρέα καὶ Λύσιον (Λυτρωτὴν) Διόνυσον, ὁ ὁποῖος ἐπιτυγχάνει μὲ τὰς μεταμορφώσεις του τὴν νίκην ἐπὶ τοῦ θανάτου: αὐτὸ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ ὁ μύστης. Οἱ Ὀρφικοὶ ἐτέλουν κατὰ τὴν ἔαριν ἡμερίαν τὰ “ὠμοφάγια” (σπαραγμὸς τοῦ διονυσιακοῦ ταύρου). Ἡ ὄνομασία τῶν εἶναι προφανῶς συμβολικὴ, ἐφόσον οἱ Ὀρφικοὶ ἦσαν (εἶναι) ἀκρεωφάγοι, ὅπως καὶ οἱ Πυθαγόρειοι.

Τὰ τῶν Ὀρφικῶν **ὄργια** (Ἄχραντα Μυστήρια) “περὶ ὧν οὐ θέμις τοῖς ἀμνήτοις ἱστορεῖν τὰ κατὰ μέρος” (Διοδ. Σικελιώτου III 62,8) ἐτελοῦντο, ὡς προανεφέρθη, ὑπὸ τῶν ὄρφικῶν “θιάσων” μὲ ὄρφεοτελεστήν εἰς τὰς “ὄρφικὰς οἰκίας” (μία σφύζεται εἰς Ἐλευσίνα) καὶ ὄχι εἰς Ναοὺς ἢ Τελεστήρια. Αὐτὸ φανερῶναι πόσον βαθέως εἰς τὴν “προϊστορίαν” ἀνάγονται αἱ Τελεταὶ αὗται, δεδομένου ὅτι καὶ τὰ Μυκηναϊκὰ καὶ Μινωϊκὰ Μυστήρια δὲν ἐτελοῦντο εἰς Ναοὺς, παρὰ εἰς οἰκίας. Εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ τὴν τρισχιλιετῆ πανένδοξον

Μινωϊκήν Αὐτοκρατορίαν, ἐκεῖ τὰ Σεμνὰ Ὅργια ἐτελοῦντο καὶ εἰς τὰ Ἱερὰ Σπήλαια, τὰ ἀφιερωμένα εἰς τὴν Μεγάλην Μητέρα καὶ τὸν Κρηταγενῆ Δία, τοῦ ὁποίου τὸ μέγιστον Τέμενος εὐρίσκειται, ὡς γνωστὸν, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τῆς Φιλιστίας (Παλαιστίνης).

Ὁ Ὅρφεὺς διέδωσε καὶ καθιέρωσε πανελληνίως τὰς μυστηριακὰς Τελετάς· ὁ Μέγας Ἰουλιανὸς περὶ αὐτοῦ εἶναι κατηγορηματικὸς: **“Ὅρφεύς, ὁ τὰς ἁγιωτάτας τελετάς καταστησάμενος”** (Πρὸς Ἡράκλειον Κυνικόν).

Ὁ Ὅρφεὺς ὑπῆρξε αὐτὸς ὁ ὁποῖος διεμόρφωσε τὴν θρακικὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου ἰδρῶν τὰ **Διονυσιακὰ** Μυστήρια: “Εὔρε δὲ Ὅρφεὺς τὰ Διονύσου Μυστήρια” γράφει ὁ Ἀπολλόδορος. Ἀπὸ τὴν ὄρφικὴ κοιτίδα, τὴν Θράκην, αἱ μυστηριακαὶ Τελεταὶ διεδόθησαν μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ὅσον ἀφορᾷ τὸν Ἑλληνικὸν χῶρον, εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ ἀργότερα εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, ὅπου εὔρον γόνιμον ἔδαφος εἰς τὰ περίφημα πυθαγορικά Ὀμακοεῖα.

Εἰς τοὺς **Δελφοὺς** ὑπῆρχε τάξις Ἱερέων Θρακῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀμφικτυονικὸν Συνέδριον τὸ ὑπερήσπιζε μία θρακικὴ φρουρά, ἡ ὁποία κατηργήθη ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτας.

Ἰδρῶθησαν ἐπίσης ἀπὸ τοὺς Ὅρφικους (ἐννοεῖται κατὰ τὴν “προϊστορικὴν” ἐποχὴν) τὰ Μυστήρια τῆς **Φλύας**, παρὰ τὸν Ὑμηττόν.

Εἰς τοὺς Ὅρφικους Πίερας ἀποδίδεται καὶ ἡ ἴδρυσις τῶν **Ἐλευσινίων**, συμφώνως καὶ μὲ μαρτυρίαν τοῦ Πausανίου (Α 37): *“Ὅστις δὲ ἤδη τὴν Τελετὴν Ἐλευσῖνι εἶδεν ἢ τὰ καλούμενα Ὅρφικὰ ἐπελέξατο, οἶδεν ὁ λέγω”*.

Ἀκόμη, τὰ Ὅρφικὰ Μυστήρια δὲν ἤμπορεῖ παρὰ νὰ συνεδέοντο καὶ μὲ τὰ παμμέγιστα **Κρητικὰ** Μυστήρια, ἐφ’ ὅσον οἱ Κουρήτες καὶ οἱ θρακικοὶ Κάβειροι εἶχον (ἔχουν) ἄμεσον σχέσιν. Ἄλλωστε ὑπάρχει παράδοσις πού θέλει τὸν Ὅρφεα νὰ διδάσκειται ἀπὸ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεολόγου* Ὅρφέως διὰ τοὺς Κουρήτας, διαφωτιστικὸν εἶναι τὸ κάτωθι ἀπόσπασμα τοῦ Ἱεροῦ Λόγου:

“ἀλλὰ μὴν καὶ τριάδα τὴν ἀμείλικτον καὶ ἄχραντον τῶν νοερῶν Θεῶν διαρρήδην ὁ Πλάτων ἐπόμενος τῷ Ὅρφει Κουρητικὴν ἀποκαλεῖ, καθάπερ ἐν Νόμοις φησὶν ὁ Ἀθηναῖος ξένος τὰ τῶν Κουρήτων ἐνόπλια παίγνια καὶ τὴν ἐνρhythμον χορείαν αὐτῶν ἀνυμνῶν. Καὶ γὰρ Ὅρφεὺς τοὺς Κουρήτας φύλακας τῷ Διὶ παρίστησι τρεῖς ὄντας. Καὶ οἱ θεομοὶ τῶν Κρητῶν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ πᾶσα Θεολογία τὴν καθαρὰν καὶ ἄχραντον ζωὴν καὶ ἐνέργειαν εἰς τὴν ταύτην ἀναπέμπουσιν· οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι τὸ κορὸν ἢ τὸ καθαρὸν ἐνδείκνυται”

(ἀπ.151, Kern, ἐκ τῆς “Πλατωνικῆς Θεολογίας” τοῦ Πρόκλου).

Ὅσον διὰ τὸν **Πυθαγόρα** (τὸν ἀληθῶς “Θεῶν ἀγχίσπορον ἄνδρα”, ὡς θὰ ἔλεγε καὶ ὁ θεῖος Δαμάσκιος), αὐτὸς ὑπῆρξε συνεχιστὴς τῆς ὄρφικῆς παραδόσεως (ὅπως εἶδαμε καὶ εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν ἀπόσπασμα τοῦ Πρόκλου). Ἡ ὄρφικὴ ἐπίδρασις εἰς τὸν Πυθαγόρα ὑπῆρξε

βαθεία και καταλυτική, όπως συμπεραίνει κανείς μελετών συγκριτικῶς τὰ ὄρφικὰ καὶ τὰ πυθαγόρεια κείμενα. Ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰαμβλίχου:

“Γενικῶς δὲ ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Πυθαγόρας ἐγινε ζηλωτὴς τοῦ τρόπου ἐκφράσεως τοῦ Ὀρφέως καὶ τῆς διάθεσεώς του (δηλ. τῆς τοποθετήσεως ἀπέναντι στὰ πράγματα) καὶ ὅτι ἐτίμα τοὺς Θεοὺς παρομοίως μὲ τὸν Ὀρφέα ἀπεικονίζων αὐτοὺς (τοὺς Θεοὺς) εἰς τὰ ἔργα τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς χαλκοτεχνίας ὄχι ὁμοίους μὲ τὰς δικὰς μας μορφάς, ἀλλὰ μὲ θεϊκὰ δημιουργήματα. Διότι αὐτοὶ περιβάλλουν καὶ προνοοῦν δι’ ὅλα καὶ ἔχουν τὴν φύσιν καὶ τὴν μορφήν ὁμοίαν μὲ τὸ πᾶν”.

Πέραν ὅμως τοῦ κυρίως Ἑλλαδικοῦ χώρου, ἡ ἀκτινοβολία τοῦ Θρακὸς Μυσταγωγοῦ ἐξηπλώθη καὶ εἰς περιοχὰς μακρινὰς ὅπως ἡ **Αἴγυπτος**, ὅπου καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ὀρφεὺς ἐδίδαξε.

Ὁ ἴδιος ὁ Ὀρφεὺς (Ἀργοναυτικά 43-44) ἀναφέρει:

“ἦδ’ ὅτ’ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερὸν λόγον ἐξελόχευσα, Μέμφιν ἐς ἠγαθέην πελάσας, ἱεράς τε πόλης Ἰαπίδος” (δηλ. “καὶ ὅσα ἱερά λόγια διεκήρυξα στὴν Αἴγυπτο, ὅταν προσήγγισα στὴν ἱερὴ Μέμφιδα καὶ τὶς ἱερὲς πόλεις τοῦ Ἰαπίδος”)

Ἐδῶ ὀφείλομε νὰ παρατηρήσωμε ὅτι ἡ συνάφεια μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς Θρησκείας εἶναι δεδομένη καὶ σαφῆς (ὅπως διαφαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν κειμένων τοῦ Ἡροδότου). Εἰδικῶς οἱ Ὀρφικοὶ ἐτίμων ἰδιαίτερος τὴν Θεὰν Ἰσιδα (Δήμητρα) [βλ. σχετικῶς τὸν Ὀρφικὸν Ὕμνον τῆς Μίσης καὶ τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν Αἴγυπτον εἰς τὸν Ὕμνον τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης].

Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν **Βαβυλῶνα** ἐτίμων τὸν Ὀρφέα ἕως καὶ τὴν ὑστέραν ἀρχαιότητα, ὡς διεπίστωσε κατὰ τὴν ἐν Ἀσίᾳ περιοδεῖαν του καὶ ὁ Θεάνθρωπος Ἀπολλώνιος ἐκ Τυάνων:

“τὰ δὲ ποικίλματα τῶν πέπλων ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν σφίσιν ἤκει λόγων, Ἀνδρομέδαι καὶ Ἀμμῶναι καὶ Ὀρφεὺς πολλαχοῦ, χαίρουσι δὲ τῷ Ὀρφεῖ, τῖάραν ἴσως καὶ ἀναξυρίδα τιμῶντες, οὐ γὰρ μουσικὴν γε, οὐδὲ ᾠδὰς, αἷς ἔθελγεν” (Φιλοστράτου, “Βίος Ἀπολλωνίου Τυανέως” I XXXV).

Ἡ Ὀρφικὴ διδασκαλία ὑπῆρξε, συνεπῶς, ἐν ῥωμαλέον φιλοσοφικὸν ρεῦμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀκτινοβολία ἐξηκτινώθη μέχρι τὰ πέρατα τῆς τότε γνωστῆς Οἰκουμένης καὶ ἤσκησε καθοριστικὴν ἐπιρροὴν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς Θεολογικῆς Σκέψεως καὶ εἰς τὴν καθιέρωσιν τῶν Μυστηριακῶν Τελετῶν, χάρις εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἄξιοι ἐγίνοντο (γίνονται) κοινωνοὶ τῶν μυστικῶν τοῦ Σύμπαντος καὶ τῶν Ἀνωτέρων Κόσμων.

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΟΡΦΙΚΩΝ

“ἀλλὰ τῶν μὲν θεῶν τὰ πολλὰ ἀπιστίη διαφυγγάνει μὴ γιγνώσκεισθαι.”

(τὰ πῶς πολλὰ ἀπὸ τὰ θεῶν, λόγῳ τῆς ἀπιστίας, μᾶς διαφεύγουν καὶ δὲν τὰ γνωρίζομε, Ἡράκλειτος, β)

Τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὸν Θεολόγον Ὅρφέα ἢ εἰς τὸν εὐρύτερον ὀρφικὸν κύκλον ἔργα εἶναι πάμπολλα. Ἀναφέρομε ἐνδεικτικῶς μερικὰ:

Ἄργοναυτικά, Ἀστρολογικά, Ἱεροὶ Λόγοι, Βακχικά, Θεογονία, Θρόνισμοι Μητροῦοι, Καθαρμοί, Λιθικά, Σφαῖρα, Σωτήρια, Ὕμνοι.

Βεβαίως οὐδὲν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τούτων δὲν διεσώθη· ἐδῶ χιλιάδες τόμων ἐκάησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Διωγμῶν, θὰ ἐσώζοντο τὰ ἔργα τὰ περιέχοντα συγκεντρωτικῶς ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογίαν;

Εἰς ἰκανὴν ἔκτασιν ἐσώθησαν μόνον οἱ γνωστοὶ Ὅρφικοὶ Ὕμνοι, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀποτελοῦν εἰσέτι τὰ βασικὰ λειτουργικὰ κείμενα τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ Ὕμνοι αὐτοί, ὡς γνωστόν, βάσει ἀστρονομικῶν δεδομένων (ἀναλυθέντων καὶ ἐρμηνευθέντων ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς ἀστρονόμου Κ. Χασάπη) ἀνάγονται εἰς τὴν “προϊστορικὴν” ἐποχὴν (τουλάχιστον περὶ τὸ -2000). Ἐντὸς δὲ αὐτῶν εὐρίσκειται πλειὰς θεολογικῶν συμβολισμῶν.

Ὡστόσοσον τὸ κατεξοχὴν θεολογικὸν σύγγραμμα, ἢ ἀπαράμιλλος Ἱερὰ Βίβλος τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι οἱ περίφημοι: “**ἹΕΡΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕἰΣ ΡΑΨΩΔΙΑΣ κδ**” (24)”. Ἀπὸ τὸ μέγιστον αὐτὸ ἔργον δὲν ἐσώθησαν παρὰ ἐλάχιστα σπαράγματα χάρις, κυρίως, εἰς ἀναφορὰς ἐτέρων συγγραφέων. Ὁ χαλκέντερος Ἑλληνολάτρης φιλόλογος Otto Kern συνέλεξε αὐτὰς τὰς ἀναφορὰς, αἱ ὁποῖαι προέρχονται κατὰ μέγιστον μέρος ἀπὸ τὸν θεῖον Πρόκλον καὶ τὰ Σχόλιά του εἰς τὰ Πλατωνικά κείμενα.

Εἰς τοὺς Ἱεροὺς Λόγους περιγράφεται ἀναλυτικῶς καὶ ἀριστοτεχνικῶς τόσον ἡ Κοσμογονία ὅσον καὶ ἡ πορεία τῆς ψυχῆς καὶ ἡ Θεογονία.

Παραθέτομεν ἐνδεικτικῶς ἐν ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἀποσπασμάτων (ἐκ τοῦ Δαμασκίου “Περὶ τῶν πρώτων Ἀρχῶν”, 123) ἀφορῶν τὴν Κοσμογονίαν:

“ἐν μὲν τοίνυν ταῖς φερομέναις ταύταις ραψωδαῖς Ὅρφικαῖς ἡ Θεολογία ἥδε τις ἐστὶν ἢ περὶ τὸ νοητόν, ἣν καὶ οἱ φιλόσοφοι διερμηνεύουσι, ἀντὶ μὲν τῆς μιᾶς τῶν ὄλων ἀρχῆς τὸν Χρόνον τιθέντες, ἀντὶ δὲ τοῖν δυοῖν Αἰθέρα καὶ Χάος, ἀντὶ δὲ τοῦ ὄντος ἀπλῶς τὸ ὄν ἀπολογιζόμενοι καὶ τριάδα κυούμενον καὶ τὸ κύον ὄν τὸν Θεὸν ἢ τὸν ἀργῆτα χιτῶνα ἢ τὴν νεφέλην, ὅτι ἐκ τούτων ἐκθρῶσκει Φάνης· ἄλλοτε γὰς ἄλλα περὶ τοῦ μέσου φιλοσοφοῦσιν. Τοῦτο μὲν [οὔν] ὁποῖον ἂν ᾗ, ὡς τὸν νοῦν, ὡς δὲ πατέρα καὶ δύναμιν,

ἄλλα τινὰ προσεπινοοῦντες οὐδὲν τῷ Ὀρφεῖ προσήκοντα, τὴν δὲ τρίτην τὸν Μῆτιν (ὡς νοῦν), τὸν Ἑρικεπαῖον ὡς δύναμιν, τὸν Φάνητα αὐτὸν ὡς πατέρα. Μήποτε δὲ καὶ τὴν μέσην τριάδα θετέον κατὰ τὸν τρίμορφον Θεὸν ἔτι κυούμενον ἐν τῷ ῥιῶ· καὶ γὰρ τὸ μέσον αἰεὶ φαντάζει συναμφότερον τῶν ἄκρων, ὥσπερ καὶ τοῦτο ἅμα καὶ ὠϊὸν καὶ τρίμορφος Θεός. Καὶ ὅραξ ὅτι τὸ μὲν ὠϊὸν ἐστὶ ἡνωμένον, ὁ δὲ τρίμορφος καὶ πολύμορφος τῷ ὄντι Θεὸς τὸ διακεκριμένον τοῦ νοητοῦ, τὸ δὲ μέσον κατὰ μὲν τὸ ὠϊὸν ἔτι ἡνωμένον, κατὰ δὲ τὸν Θεὸν ἤδη διακεκριμένον, τὸ δὲ ὅλον εἰπεῖν διακρινόμενον. Τοιαύτη μὲν ἡ συνήθης Ὀρφικὴ Θεολογία.”

Ἡ Κοσμογονία λοιπὸν τῶν Ὀρφικῶν ἀναφέρεται -ὅπως περιγράφεται ἐναργῶς εἰς τὸ ἀνωτέρω σπάρραγμα- εἰς τὸν αἰδιὸν καὶ “ἀγήραον” **Χρόνον** καὶ εἰς τὰς **δύο δημιουργικὰς κοσμογονικὰς οὐσίας** (Αἰθέρα - Χάος), ἀντιστοιχῶν τῆς Μονάδος καὶ τῆς Ἀορίστου Δυάδος τῶν Πυθαγορείων. Ἐπίσης ὁμιλεῖ διὰ τὸ “κοσμογονικὸν ὦν”, μετὰ τὴν ἐκκόλαψιν τοῦ ὁποίου, ἐκθρόσκει ἐξ αὐτοῦ ὁ **Φάνης** καὶ κατόπιν ἡ **Νύξ**.

Σχετικῶς μὲ τὰς δύο οὐσίας ἀναφέρεται τὸ ἀπ. 66, ἐκ τῶν “Σχολίων εἰς Πλατωνικὴν Πολιτείαν” τοῦ Πρόκλου:

“τίνες δὲ οὖν αἱ δυάδες αὗται; πρῶτον μὲν οὖν ἐκενὸ μοι δοκεῖ μὴ παρέργως ὁ Πλάτων ὀνομάσαι χάσματα τὰς δύο δυάδας, ἀλλ’ εἰδῶς καὶ τὸν Θεολόγον Ὀρφέα τούτῳ τῷ ὀνόματι καλοῦντα τὴν πασῶν κινήσεων καὶ προόδων πρωτοῦργον ἐν τοῖς νοητοῖς αἰτίαι, ἦν οἱ Πυθαγόρειοι δυάδα νοητὴν καὶ ἀόριστον προσηγόρευαν:

Αἰθέρα μὲν καὶ Χρόνος οὗτος ἀγήραος, ἀφθιτόμητις
γείνατο καὶ μέγα Χάσμα πελώριον ἔνθα καὶ ἔνθα”

Διὰ τὸν Φάνητα ὁμιλεῖ σαφέστατα τὸ ἀπ. 72:

“χάσμα δ’ ὑπ’ ἡέριον καὶ νήνεμος ἐρράγη αἰθήρ
ὄρνυμένιο Φάνητος”

Ἡ Ὀρφικὴ Κοσμογονία ἀναφέρεται ἐπίσης ἐπανειλημμένως καὶ εἰς τὸν κοσμογονικὸν Ἔρωτα, ἀπ. 83 (Πρόκλου, “Σχόλια εἰς Πλατωνικὸν Ἀλκιβιάδην”):

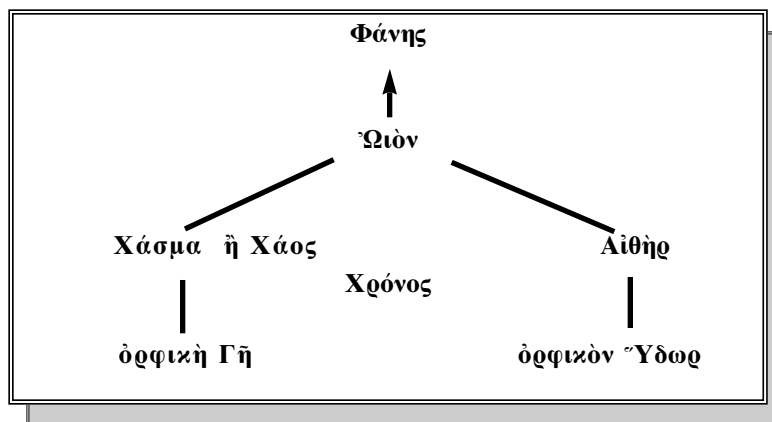
“καὶ μοι δοκεῖ καὶ ὁ Πλάτων εὐρὼν παρ’ Ὀρφεῖ τὸν αὐτὸν τοῦτον Θεὸν καὶ Ἔρωτα καὶ Δαίμονα Μέγαν ἀποκαλούμενον, ἀνυμῆσαι καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ Ἔρωτος τὸν τοιοῦτον ὕμνον· περὶ μὲν γὰρ τοῦ νοητοῦ νοῦ λέγων ὁ Θεολόγος ἄβροδ’ Ἔρωτος -φησί- καὶ Μῆτις ἀτάσθαλος καὶ πάλιν”

[Καθὼς ἡ μελέτη τοῦ Ἱεροῦ Λόγου ἀπὸ τὴν συλλογὴν τοῦ Κερν καθίσταται δυσχερῆς λόγῳ τοῦ δυσευρέτου τῆς, συνιστᾶται ἡ μελέτη τοῦ ἔργου “Ἡ Ἑλληνικὴ Θρησκεία” τοῦ Παν. Μαρίνη, ὅπου εἶναι συγκεντρωμένα καὶ ἀναλελυμένα ἀρκετὰ ἀποσπάσματα, κοσμογονικὰ καὶ θεογονικά.]

Εἶναι, λοιπὸν, προφανὲς ὅτι ἡ Ὀρφικὴ Κοσμογονία, ὁμιλοῦσα διὰ τὰς δύο

Κοσμογονικάς Ουσίας εύρίσκειται ἐν πλήρει ταυτίσει τόσον μὲ τὰς διδασκαλίας τῶν μεγίστων Ἑλλήνων Σοφῶν (Πυθαγόρου, Ἐμπεδοκλέους, Δημοκρίτου, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Χρυσίππου, Πρόκλου, Μεγάλου Ἰουλιανοῦ κ.ἄ.), ὅσον καὶ μετὰ τῆς πάντων τῶν ἀνθρώπων (Αἰγυπτίων, Ἀσσυροβαβυλωνίων, Κελτῶν, Μάγιας, Ἀφρικανῶν, Σινῶν, Ἰνδῶν κ.ἄ.) Μυθολογίας.

Ἡ παγκόσμιος αὕτη κοσμογονικὴ ἀποψις ἀποτελεῖ κληροδότημα τῆς Χρυσῆς Ἐποχῆς τῆς Ἀνθρωπότητος καί, συνεπῶς, ἀποτελεῖ προϊὸν ἐπιστημονικῆς σκέψεως, καθὼς ἐμπεριέχει

Σχηματικὴ παράστασις τῆς Κοσμογονίας

κωδικοποιημένας ἐπιστημονικάς πληροφορίας καὶ ὅρους. Ἀξιοσημεῖωτον εἶναι ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν ἀποψιν καταλήγουν καὶ οἱ πλέον πρωτοπόροι τῶν συγχρόνων ἐπιστημόνων (Karel Velan, Hannes Alfvén κ.ἄ.).

Πέραν τοῦ Ἱεροῦ Λόγου ὑπάρχουν, ὡς προαναφέρθη, πολλὰ ἄλλα ἔργα, ὠρισμένα ἐκ τῶν ὁποίων συνέγραψαν καὶ ἕτεροι Σοφοὶ τοῦ Ὀρφικοῦ Κύκλου, ὅπως οἱ: **Μουσαῖος**, **Λῆνος**, **Μελάμπους**. Εἰδικῶς εἰς τὸν Μουσαῖον (μαθητὴς ἦτο ἢ διδάσκαλος τοῦ Ὀρφέως;) ἀποδίδονται ἡ «Θεογονία», ἡ «Σφαῖρα», ἡ «Τιτανομαχία», τὸ ἔπος «Εὐμολπία» καὶ πολλοὶ χρῆσιμοι.

Ὡς Ὀρφικοί βεβαίως ἀναφέρονται πολλαὶ σπουδαῖαι προσωπικότητες, ὡς ὁ Ἄμφιάραος, ὁ Κένταυρος Χείρων [εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρεται ὁ Ὀρφεὺς εἰς τὰ Ἀργοναυτικά (380-390)], ὁ Ἐπιμενίδης καὶ οἱ μουσικοὶ Φιλάμων, Θάμυρις καὶ Χρυσόθεμις.

Μὲ τὴν Μουσικὴν, ἄλλωστε, καὶ τὰς ἐπιδὰς ἠσχολεῖτο ποικιλοτρόπως καὶ ὁ Ὀρφεὺς, ὡς προαναφέρθη (ἐπτάχορδος λύρα).

Τέλος, ὀφείλομε νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὰ λεγόμενα “ἰουδαϊκὰ ὄρφικὰ”, δηλαδὴ τὰ ψευδεπίγραφα ἀποσπάσματα μὲ τὸν τίτλον “ΔΙΑΘΗΚΑΙ”, τὰ ὁποῖα ἐχαλκεύθησαν προκειμένου νὰ παρουσιασθῇ ἡ Ὀρφικὴ Διδασκαλία ὡς... ἰουδαϊκὸς μονοθεϊσμός. Μὲ χονδροειδῆ, λοιπόν, καὶ ἀναιδῆ τρόπον ἐμφανίζουν τὸν Ὀρφέα νὰ... μετανοῇ διὰ τὴν διδασκαλίαν του καὶ νὰ διδάσκη μυστικῶς εἰς τὸν Μουσαῖον τὸν μονοθεϊσμὸν τοῦ... Μωυσέως! Ἡ ἀθλία αὕτη πλαστογραφία εἶναι (τουλάχιστον ὡς πρὸς ἓν μέρος της) ἔργον τοῦ γνωστοῦ ἀνθέλληρος Ἀριστοβούλου τοῦ Ἰουδαίου.

Θαυμάσατε “ὄρφικὴν σκέψιν” (δὲν ἔκαμαν τὸν κόπον νὰ μιμηθοῦν ὀλίγον πειστικῶς τὸν Ὀρφέα;):

“εἷς Θεός, ὃς μόνος ἄρχει, ὑπερμεγέθης (!)

ἀγέννητος, παντοκράτωρ...”

δὲν σὰς θυμίζει ὀλίγον τὸ “οὐκ ἔστιν Θεὸς ἕτερος πλὴν ἐμοῦ” τοῦ Δευτερονομίου;

Αἱ ἀνεκδιήγητοι αὗται πλαστογραφίαι ἐχρησιμοποιήθησαν δολίως εἰς ἔργα πρωτοχριστιανῶν (ὡς τὸ “Κατὰ Ἑλλήνων” τοῦ Ἀθανασίου). Τὸ τραγικὸν εἶναι ὅτι χρησιμοποιοῦνται καὶ σήμερον, ἀκόμη καὶ ἀπὸ Ἑλλήνας!

Ποῦ νὰ ἐφαντάζοντο οἱ ἐπιπόλαιοι οὗτοι ἰουδαῖοι παραχαράκται ὅτι μετὰ δύο χιλιετίαι θὰ ὑπῆρχον κάποιοι, οἱ ὁποῖοι θὰ προέβαλλον σοβαρῶς τὰ γελοῖα χαλκευμένα ἀποσπάσματά των.

Πρόκειται πάντως δι’ ἐξόχως ἐξοργιστικὸν φαινόμενον διὰ τοὺς συγχρόνους Ἑλλήνας ἐρευνητὰς τῆς παραδόσεως, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀγανακτοῦν δικαίως.

Οἱ Ὀρφικοί ἀποτελοῦν λοιπὸν τὴν ἀρχαιότεραν γνωστὴν μυστηριακὴν ὁμάδα, ἡ ὁποία ἐκαλλιέργησε εἰς βάθος τὰς θεουργικὰς πρακτικὰς καὶ ἐδημιούργησε μίαν πλουσιωπάτην Ἑσωτερικὴν Παράδοσιν, τῆς ὁποίας Μαθηταὶ ὑπῆρξαν ἅπαντες οἱ μεγάλοι Ἑλληνες Σοφοί.

Οὕτω καταρρίπτεται καὶ ἡ προβαλλομένη ἀπὸ διαφόρους ἄποψις, ἡ ὁποία θέλει τὴν ἀέναον Ἑλληνικὴν Θεολογικὴν Γραμμὴν κατακερματισμένην. Ἡ παράδοσις τῶν Ὀρφικῶν καὶ σήμερον εἶναι προσιτὴ εἰς ὅλους τοὺς Ἑλλήνας προκειμένου νὰ εὑρουν τὴν κλεῖδα τῆς καὶ νὰ εἰσδύσουν εἰς τὰ ἄρρητα καὶ θεῖα τῆς Φύσεως Μυστήρια.

Ἡ ἐπτάχορδος τοῦ Ὀρφέως λύρα ἀντηχεῖ εἰς τοὺς αἰῶνας...

ΟΡΦΙΚΗ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ

Ο ΟΡΦΕΥΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Τὰ βασικά ἐρωτήματα τῆς Κοσμολογίας - πῶς ἔγινε ὁ Κόσμος, ἂν ἔχη ἀρχὴ ἢ τέλος καὶ ποιά εἶναι τὰ αἷτια τῆς δημιουργίας - ἀπασχολοῦσαν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πανάρχαιη ἐποχὴ. Στὰ προβλήματα αὐτὰ ἔχουν πάρει θέσι πολλὰ φιλοσοφικὰ συστήματα, θρησκείες καὶ ἐσωτερικὲς παραδόσεις.

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ φιλοσοφικὴ παράδοσις, ἣ ὁποία ἀνεπτύχθη στὴν Ἑλλάδα - ἀπὸ προϊστορικὲς ἤδη ἐποχὲς - δίδει σαφεῖς ἀπαντήσεις στὰ ὡς ἄνω ἐρωτήματα, ἀπαντήσεις ἀπηλλαγμένες ἀπὸ αὐθαίρετα δόγματα καὶ ἐξωλογικοὺς παράγοντες.

Στὴν αὐγὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κοσμολογίας συναντοῦμε τὸν μυσταγωγὸ Ὅρφεα καὶ τὸν Ὅρφικὸ κύκλο, πὸν ἤσκησαν καταλυτικὴ ἐπίδρασι στὴν διαμόρφωσι τοῦ μετέπειτα φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ. Οὐσιαστικῶς ὅλοι οἱ μεγάλοι Ἕλληνες φιλόσοφοι ἠκολούθησαν τὴν παρουσίαι τῆς Κοσμογονίας καὶ γενικότερα τῆς Θεολογίας, ὅπως ἐκτίθεται στὰ ὀρφικὰ κείμενα, καθὼς ἐπισημαίνει καὶ ὁ Νεοπλατωνικὸς Πρόκλος (σχολάρχης τῆς πλατωνικῆς Ἀκαδημίας, στὰ ἔργα τοῦ ὁποίου διεσώθησαν τὰ περισσότερα ὀρφικὰ ἀποσπάσματα):

“Ἄπασα γὰρ ἡ παρ’ Ἑλλήσι Θεολογία τῆς Ὅρφικῆς ἐστὶ Μυσταγωγίας ἔκγονος· πρῶτον μὲν παρ’ Ἀγλαοφάμῳ τὰ Θεῶν ὄργια διδαχθέντος, δεῦτερον δὲ Πλάτωνος ὑποδειξαμένου τὴν παντελῆ περὶ τούτων ἐπιστήμην ἔν τε τῶν Πυθαγορείων καὶ τῶν Ὅρφικῶν γραμμάτων”

(Πράγματι ὅλη ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογία προέρχεται ἀπὸ τὴν Ὅρφικὴ μυσταγωγία. Πρῶτα ὁ Πυθαγόρας δηλαδὴ ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν Ἀγλαόφημο τὰ Μυστήρια τῶν Θεῶν καὶ δεῦτερος ὁ Πλάτων ἀντελήφθη τὴν ὀλοκληρωμένη σχετικῶς μὲ αὐτὰ γνῶσι ἀπὸ τὰ Πυθαγόρεια καὶ Ὅρφικὰ γραπτὰ.) (Πρόκλου, “Σχόλια εἰς πλατωνικὸν Τίμαιον”).

Ἡ παρατήρησις αὐτὴ τοῦ Πρόκλου θὰ ἐπιβεβαιωθῇ ἀργότερα, στὴ συνέχεια τοῦ ἄρθρου μας, καθὼς θὰ καταστῆ ἐμφανὲς τὸ ἐνιαῖον τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογικῆς Γραμμῆς.

Ὁ Ὅρφεὺς ἔζησε καὶ ἔδρασε κατὰ τὴν ἐποχὴ, τὴν ὁποία ἀποκαλοῦμε συμβατικῶς “προϊστορία”. Κατὰ συνέπεια, καὶ ἡ ζωὴ του δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀντικείμενο ἀμέσου ἐξετάσεως. Βάσει τῆς παραδόσεως ὅμως, σκιαγραφοῦμε τὴν μορφή του ὡς μορφή μεγάλου φιλοσόφου καὶ μνημένου στὶς ἀλήθειες τῆς Φύσεως.

Εἶναι ἀναμφισβήτητα ὁ “παλαιότατος ἐνθέως φιλοσοφήσας” καὶ “ὁ τὰς ἀγιωτάτας τελετὰς καταστησάμενος”, ὅπως παρατηρεῖ καὶ ὁ Μέγας Ἰουλιανός (“Πρὸς Ἡράκλειον κυνικόν”).

Τὰ ἔργα στὰ ὁποῖα εὐρίσκονται διατυπωμένες οἱ θεωρίες τῶν Ὀρφικῶν εἶναι, κατὰ κύριο λόγο, οἱ “**Ἱεροὶ Λόγοι εἰς ῥαψωδίας κδ’** (24)”, καθὼς καὶ οἱ γνωστοὶ Ὀρφικοὶ Ὕμνοι. Οἱ Ἱεροὶ Λόγοι μᾶς σώζονται χάρις εἰς ἀναφορὰς ἐτέρων φιλοσόφων, οἱ ὁποῖοι παραθέτουν στὰ ἔργα τους αὐτούσια χωρία τοῦ ἔργου. Στὴν συντριπτικὴ τους πλειονότητα προέρχονται ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Νεοπλατωνικοῦ Πρόκλου καὶ τοῦ Δαμασκίου, τελευταίου “Διαδόχου” (Σχολάρχου) τῆς πλατωνικῆς Ἀκαδημίας. Τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ συνελέγησαν ἀπὸ τὸν σύγχρονο φιλόλογο Otto Kern σὲ τόμο, ὑπὸ τὸν τίτλο “Orficorum fragmenta”. Ἐντύπωσιν προκαλεῖ τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἔσχατοι αὐτοὶ ὑπερασπιστὲς τῶν Ἑλληνικῶν Ἰδεῶν ἀρῶνται τὶς ἀρχὲς τῆς Κοσμοθεωρίας τους ἀπὸ τὸν πανάρχαιο Ὀρφέα, προκειμένου νὰ τὶς ἀντιπαρατάξουν στὸ Ἰουδαϊκὸ δόγμα τῆς “Γενέσεως” περὶ “ἐκ τοῦ μηδενός” (ex nihilo) συμπαντικῆς δημιουργίας.

Ἡ Ὀρφικὴ Κοσμογονία εἶναι ἡ ἀρχαιότερη, γνωστὴ, περιγραφὴ τῆς γενέσεως τοῦ Κόσμου. Στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα “**Κόσμος**” σημαίνει κατὰ κυριολεξίαν κάτι τὸ ὁποῖο ἔχει τετὴν σὲ τάξι καὶ ἔχει “στολιστῆ” (σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ ἀρχέγονο ἡσιόδειο Χάος· πρόκειται γιὰ ὄρο πρωτοδημιουργηθέντα ἀπὸ τὸν Πυθαγόρα καὶ ἀπὸ τότε ἐπιβληθέντα στὴν ἐπιστῆμη μέχρι καὶ σήμερα, ὅπου ὁ ὄρος Cosmos στὴν παγκόσμιον ἐπιστημονικὴ ὁρολογία σημαίνει τὸ σύνολο τῆς ὑπαρκτῆς Φύσεως). Οἱ Στωικοί, ὁ Ἑλλάνικος καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι ἔχουν ἐπίσης περιγράψει μὲ ταυτόσημο τρόπο τὴν γένεσιν τοῦ Κόσμου, ὅμως ὁ καθένας χρησιμοποιώντας τὴν ἰδιάζουσα γιὰ τὴν σχολὴ καὶ τὴν ἐποχὴ του μυστηριακὴ ὁρολογία. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὅσοι ἐγνώριζαν, οἱ μεμνημένοι, ἐδεδεμένοντο νὰ μὴν ἀποκαλύπτουν τὰ θέματα αὐτὰ δημοσίᾳ, διότι ἐθεωρεῖτο βλασφημία νὰ γίνονιν οἱ ἀλήθειες αὐτὲς ἐνδεχομένως ἀντικείμενον λοιδωρίας ἀπὸ τοὺς ἀνοήτους. Ἡ Κοσμολογικὴ γνῶσις ἦτο ἱερή. Προήρχετο ἀπὸ τὴν Χρυσῇ Ἐποχῇ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπως τὴν περιέγραψε ὁ Ἡσιόδος. Περιεσώθη καὶ διετηρήθη ἀπὸ μῦστες, ὡς θρησκευτικὴ γνῶσις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μακρῶν αἰῶνων τῆς ὀπισθοδρομήσεως τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ὁποία ἠκολούθη μετὰ τοὺς κατακλυσμοὺς (τοῦ Ὠγύγου καὶ τοῦ Δευκαλίωνος) καὶ τὶς μεγάλας καταστροφὰς (ἐκρήξεις ἠφαιστειῶν, καταβυθίσεις κλπ.). Στὴν σημερινή, ὅμως, ἐποχὴ, ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις εἶναι τόσο εὐρέως διαδεδομένη καὶ ἡ ἐξοικείωσις τοῦ κοινοῦ μὲ τὶς ἐπιστημονικὰς ἔννοιαι τόσο μεγάλη, ὥστε ἡ μυστηριακὴ ἀπαγόρευσις παρῆλκει. Ἐπιπλέον, τὰ ἑλληνικὰ Μυστήρια ἔχουν ἀτυχῶς διακοπῆ.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΣΥΜΠΑΝΤΩΝ (The multi - Universe Cosmos)

Στην σύγχρονη Κοσμολογία συναντώνται δύο βασικές έννοιες: ο Κόσμος (Cosmos) και το Σύμπαν (Universe). Οί έννοιες αυτές χρήζουν κάποιας μικρής διευκρινίσεως, διότι στην Έλληνική γλώσσα έννοοῦνται συνήθως αντιθέτως.

Ὡς **Σύμπαν** ὀρίζεται ἓνα πελώριο συσσωμάτωμα ὕλης (μὲ τὴν ἔννοια τοῦ συνόλου ὕλης καὶ ἐνεργείας) Τὸ Σύμπαν ἔχει ἡλικία συγκεκριμένη καὶ εἶναι πεπερασμένο σὲ ἔκτασι. Παρουσιάζει πορεία κυκλική, δηλαδή ἐνῶ ἐδημιουργήθη ἄπαξ, ἐκτείνεται μέχρις ὀρισμένου σημείου καὶ κατόπιν ὑποστρέφει στὴν ἀρχική του κατάστασι. Στὸ σημεῖο αὐτό, κατ' ἄλλους μὲν (μονοθεϊστικὴ ἄποψις) περιπίπτει πάλι στὴν προδημιουργικὴ ἀνυπαρξία, ἐκτὸς ἐὰν ὁ παντοδύναμος ἐξωκοσμικὸς Θεὸς ἀποφασίση διαφορετικὰ· κατ' ἄλλους δὲ (ὄλες οἱ παραδοσιακὲς πολυθεϊστικὲς ἀπόψεις) θὰ ἀκολουθήσῃ μία νέα λαμπρὰ πορεία ἐπεκτάσεως καὶ συσπειρώσεως, στὸ διηνεκές. Ὁ ὅρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοσμογονίας γιὰ τὴν ἐπέκτασι, τὴν διαστολὴ τοῦ Σύμπαντος εἶναι “διακόσμησις”· ἐνῶ γιὰ τὴν συστολὴ ὁ ὅρος εἶναι “ἐκπύρωσις”. Ἡ διαδρομὴ αὐτὴ τοῦ Σύμπαντος περιγράφεται κατὰ τρόπο συνοπτικὸ, περιληπτικὸ καὶ ἀπολύτως σαφὴ ἀπὸ τὸν Ἡράκλειτο:

“Κόσμον τόνδε, τὸν αὐτὸν ἀπάντων, οὔτε τις Θεῶν, οὔτε τις ἀνθρώπων ἐποίησε, ἀλλ' ἦν αἰεὶ καὶ ἔστι καὶ ἔσται πῦρ αἰείζωνον, ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποσβεννύμενον μέτρα”

(Αὐτὸν τὸν Κόσμο, ποὺ εἶναι ὁ ἴδιος γιὰ ὄλους, οὔτε κάποιος Θεός, οὔτε ἄνθρωπος τὸν ἐδημιούργησε, ἀλλὰ ὑπῆρχε πάντα καὶ ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρχῃ ὡς πῦρ ἀθάνατο, ποὺ ἀνάβει μὲ μέτρο καὶ σβήνει μὲ μέτρο - ἀπ. 30).

Ἡ ἡλικία τοῦ Σύμπαντος ἐκτιμᾶται σήμερον στὴν τάξι τῶν 16 δισ. ἐτῶν, ἀρχῆς γενομένης ἐκ τῆς τελευταίας ἐκπυρώσεως (δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὀρισθῇ πότε ἐγινε ἡ πρώτη διαστολὴ του). Τὸ Σύμπαν ὀρώμενο σὲ μεγάλη κλίμακα εἶναι ἰσότροπο, παρουσιάζει δηλαδή τις ἴδιες ιδιότητες πρὸς ὄλες τις διευθύνσεις.

Ο Κόσμος (Cosmos ἢ Pluraverse) γίνεται ἀντιληπτὸς ὡς τὸ πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὀποίου ὑπάρχουν τὰ Σύμπαντα. Εἶναι ἀυθύπαρκτος καὶ ἀδημιούργητος, περιλαμβάνει δὲ κάθε τι ποὺ ὑπάρχει. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ μαθητὴς τοῦ Παρμενίδη *Μέλισσος*:

«πάντοτε ὑπῆρχε ὅ,τι ὑπῆρχε καὶ πάντοτε θὰ ὑπάρχῃ. Γιὰτὶ ἂν ἐγινε, εἶναι ἀνάγκη, προτοῦ νὰ γίνῃ, νὰ ἦταν μηδέν· ἂν λοιπὸν ἦτο μηδέν, μὲ κανένα τρόπο δὲν θὰ μπορούσε νὰ προέλθῃ κάτι ἀπὸ τὸ μηδέν»

«Ἀεὶ ἦν ὅ,τι ἦν καὶ ἔσται. εἰ γὰρ ἐγένετο, ἀναγκαῖον ἔστι πρὶν γενέσθαι εἶναι

μηδέν· εἰ μηδέν ἦν, οὐδαμὰ ἂν γένοιτο οὐδὲν ἐκ μηδενός.» (ἀπ. 1)

Εἶναι τὸ ὑπέρτατο, ἄπειρο σὲ ἔκτασι, ἀνοικτὸ σύστημα, ἀποτελούμενο ἀπὸ ἀκαθόριστο καὶ ἄπειρο ἀριθμὸ Συμπάντων καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν μεταξὺ αὐτῶν διασυμπαντικὸ χῶρο. Τονίζεται ἐδῶ, ὅτι ἐκτὸς τῶν ὁρίων κάποιου Σύμπαντος ὁ Χῶρος ὑπάρχει, καθὼς ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ ἄλλες Οὐσίαι σὲ μὴ ἔκδηλη, προδημιουργικὴ κατάστασι. Πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ Σύμπαντός μας ἀνεύρεσις ἑνὸς γαλαξίου ἡλικίας μεγαλυτέρας κατὰ 2 δις. ἔτη προεκάλεσε σάλο στοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους. Ἡ ἐν λόγῳ παρατήρησις δὲν δύναται νὰ ἐνταχθῇ στὸ ἐπιστημονικὸ οἰκοδόμημα, ἂν δὲν γίνῃ πλήρως ἀποδεκτὴ ἡ θεωρία τῶν πολλαπλῶν Συμπάντων, ὥστε νὰ καταστῇ νοητὴ ἡ προφανῆς διείσδυσις ἄλλου, παλαιότερου Σύμπαντος ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἰδιοῦ μας (H. C. Agr: «The extragalactic Universe», *Nature* 346: 807, 1990 καὶ Kennicutt Robert, «An old galaxy in a young Universe», *Nature*, 381: 555, 1996)

Η ΠΡΟΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Σύμφωνα μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Θρησκεία τοῦ Δωδεκαθέου, πρὸ τῆς Δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος ὑπῆρχε ἡ προδημιουργικὴ κατάστασις, ἡ ἀναφερομένη στὰ ὄρφικὰ ἀποσπάσματα ὡς “Ἄρρητος Ἄρχῆ”. Ὁ τεχνικὸς αὐτὸς ὄρος τῆς Κοσμογονίας δίδει ἔμφασι στὴ πτωχεία τῶν ἐκφραστικῶν μέσων τὰ ὁποῖα διαθέτει ὁ ἄνθρωπος, προκειμένου νὰ περιγράψῃ ἐπαρκῶς τὴν κατάστασι αὐτή, ἢ πιθανῶς στὴν ἱερότητά της, ἐξαιτίας τῆς ἐπιβολῆς τῆς μυστηριακῆς ἀπαγορεύσεως (“τὴν δὲ μίαν πρὸ τοῖν δυοῖν ἄρρητον ἀφήσιν· αὐτὸ γὰρ τὸ μηδὲ φάναι περὶ αὐτῆς ἐνδείκνυται αὐτῆς τὴν ἀπόρρητον φύσιν”). Ἐμεῖς τὴν ἀντιλαμβανόμεθα ὡς κατάστασι ἰσορροπίας τῶν διαφόρων προδημιουργικῶν συστατικῶν, πού θὰ ἀναφέρουμε ἀργότερα· πρόκειται γιὰ σταθερὰ ἰσορροπία, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων. Ἡ ὄνομασία τῆς προδημιουργικῆς καταστάσεως εἶναι “Προδημιουργικὸν Ἔν”. Ἰκανὸς ἀριθμὸς χωρίων στηρίζει θεολογικῶς τὴν φιλοσοφικὴ ἄποψι, ὅτι τὸ ἐνιαῖο «προδημιουργικὸν ἔν», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ 4-διαστάτου χωροχρονικοῦ συνεχοῦς εἶναι γεννητικὸν τῶν δύο κοσμογονικῶν Οὐσιῶν (Αἰθήρ καὶ Χάος) κατ’ ἐφαρμογὴν τοῦ συναιωνίου φυσικοῦ Νόμου (Ἀνάγκη - Ἀδράστεια). Ἀναφέρει τὸ ἀπ. 67: “ἀδιακρίτων πάντων ὄντων κατὰ σκοτόεσαν ὁμίχλην φησὶν ὁ Θεολόγος - ὅλα ἦσαν δυσδιάκριτα μέσα στὴν σκοτεινὴ ὁμίχλη, λέγει ὁ Θεολόγος (ἔτσι ἀναφέρεται ὁ Ὀρφεὺς στὰ ἀποσπάσματα τοῦ Πρόκλου). Ἡ ὄνομασία “προδημιουργικὸν Ἔν” δίδει ἔμφασι στὴν φυσικὴν ἐνότητα, τὸ ἐνιαῖον τῆς ἀρρήτου Ἀρχῆς. Ἡ σύλληψις τῆς ἀρρήτου Ἀρχῆς ὡς ἐννοίας εἶναι ἄκρως δυσχερῆς, διότι ἐκφεύγει τῆς σφαιραίας τῆς συνήθους

έμπειρίας. Ἀπὸ ὅλα τὰ συστατικά τῆς ἀρρήτου Ἀρχῆς, δύο εἶναι κοσμογονικά. Τὰ συστατικά της λοιπόν, ἢ οὐσίες, εἶναι τὰ ἑξῆς:

ΧΩΡΟΣ - ΧΡΟΝΟΣ

Ὁ Χῶρος, ἀπείρως ἐκτεινόμενος πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις, καὶ ὁ Χρόνος εἶναι αἰδίες Οὐσίες, κατὰ τὴν ὀρφικὴν ἔκφρασι, δηλαδὴ ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους (ἐνῶ αἰώνιος εἶναι αὐτός πού δὲν ἔχει τέλος, ἔχει ὅμως ἀρχή). Καὶ οἱ δύο αὐτὲς φιλοσοφικὲς οὐσίες ἀντιστοιχοῦν ὁμοῦ στὴν σημερινὴ σχετικιστικὴ σύλληψι τοῦ 4-διαστάτου Χωροχρόνου. Ὁ Χρόνος νοεῖται ὡς τὸ πρὸ παντὸς ὑπάρχον στοιχεῖο τῆς Δημιουργίας:

“ὥς καὶ Ὀρφεὺς τὴν πρώτην πάντων αἰτίαν Χρόνον καλεῖ...Χρόνον προσείρηκεν ὡς τὸ πάσης γενέσεως αἴτιον προὑπάρχον” (ἀπ. 68)

Τονίζεται σαφῶς, ὅτι ὁ Χρόνος ὑπῆρχε ἔξ ἀρχῆς, ὅτι τὰ πάντα συντελοῦνται ἐν χρόνῳ. Σαφῶς ἀπορρίπτεται ἡ μονοθεϊστικὴ ἄποψις περὶ δημιουργίας τοῦ Χρόνου ὁμοῦ μὲ τὴν ἐκδηλωμένη ὕλη:

“ἀντὶ μὲν τῆς μιᾶς τῶν ὅλων ἀρχῆς τὸν Χρόνον τιθέντες, ἀντὶ δὲ τοῖν δυοῖν Αἰθέρα καὶ Χάος” (Δαμασκίου, περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν, 123).

Τὸ ἀπ. 123 τοῦ Δαμασκίου γράφει:

“ἦν ὁ πολυτίμητος ἐν ἐκείνῃ Χρόνος ἀγήραος, Αἰθέρος μὲν καὶ Χάους πατήρ...”

Στὸ δὲ ἀπ. 66:

“Αἰθέρα μὲν καὶ Χρόνος οὗτος ἀγήραος ἀφθιτόμητις γείνατο, καὶ μέγα Χάσμα πελώριον ἔνθα καὶ ἔνθα”.

Παρατηρῶντας τὰ δύο παραπάνω ἀποσπάσματα βλέπομε νὰ ἀναφέρονται, πλάι στὸν Χρόνο, ὡς πρωταρχικά συστατικά τῆς Κοσμογονίας δύο Οὐσίες: ὁ Αἰθήρ καὶ τὸ Χάος ἢ Χάσμα.

Η ΣΥΝΕΧΗΣ ΟΥΣΙΑ

Ὁ Αἰθήρ ἢ Συνεχῆς Οὐσία ἀποτελεῖ εἶδος ἀκτινοβολίας, καὶ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν σύγχρονον φυσικὴν καὶ κοσμολογικὴν ἔννοιαν τῆς πρωταρχικῆς κοσμικῆς ἀκτινοβολίας. Τὸ ἠλεκτρομαγνητικὸ αὐτὸ πεδίου δὲν εἶναι πλήρως ἀντιληπτὸ στὸ περιβάλλον, διότι ἡ ἐνέργειά του ἔχει καταναλωθῆ τοπικῶς πρὸς δημιουργίαν τοῦ Σύμπαντος, ὡς ἀποτέλεσμα ἀντιδράσεως μετὰ τῆς εἰς τὴν ἐπομένην παράγραφον

περιγραφόμενης Ουσίας (του Χάους ή Χάσματος). Παρά ταῦτα, ὑπολειμματικὸ στοιχείο τῆς ἐν λόγῳ ἀκτινοβολίας εἶναι πάντοτε ἀνιχνεύσιμο, ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς λεγομένης κοσμικῆς ἀκτινοβολίας. Ἡ πρωταρχικὴ κοσμικὴ ἀκτινοβολία διαρρέει τὸν διασυμπαντικὸν Χῶρον, καὶ, πράγμα λίαν ἀξιοπαρατήρητο, ἔχει τὴν ἴδια ἔντασι σὲ ὅλα τὰ σημεία. Τὸ νόημα τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι ὅτι, εἴτε τὸ πεδίο εἶναι ἀθύπαρκο, αἴτιο τοῦ ἑαυτοῦ του, εἴτε ὅτι ἀποτελεῖ ιδιότητα τοῦ ἀπείρου χώρου.

Ἡ ἀρχέγονος Συνεχῆς Οὐσία (*“συνεκτικὸν καὶ κολλητικὸν”*, ὅπως λέγει τὸ 123 τοῦ Δαμασκίου) ὀνομάζεται Αἰθήρ, γιὰ νὰ τονισθῆ ἡ λεπτοφυῆς τῆς ὑπόστασις καὶ ἡ ιδιότης τῆς νὰ διαρρέῃ τὰ πάντα (*«ἀπείρος βυθὸς αἰεὶ ῥέων»*, σύμφωνα μὲ τὸ ἀπ. 55).

Ὁ Πυθαγόρας τὴν ὀνόμαζε *«Πέρας»* καὶ *«Μονάδα»*.

Η ΜΕΡΙΣΤΗ ΟΥΣΙΑ

Τὸ **Χάος** ἢ **Μεριστὴ Οὐσία**, ἡ προδημιουργικὴ ὕλη, ἀποτελεῖται ἀπὸ ὑποατομικὰ σωματίδια, ἰστάμενα στὸ ὄριο μεταξὺ ὑπάρξεως καὶ ἀνυπαρξίας. Μεριστὴ ὀνομάσθη ἀπὸ συγχρόνους Ἑλληνας Φιλοσόφους (ὅπως ὁ Σπῦρος Νᾶγος) ἐξ αἰτίας ἀκριβῶς αὐτῆς τῆς σωματιδιακῆς ὑφῆς τῆς ὑποδηλοῦται ἔτσι ἡ ἀσυνεχῆς φύσις τῆς, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας περιγράφεται στὰ Ὅρφικὰ (Δαμασκίου, 123), ὡς *σκεδαστή* (μεριζόμενη, ἀπὸ τὸ ρῆμα *“σκεδάννυμι”* = σκορπίζω).

Ἡ σύλληψις αὐτὴ γιὰ τὴν Μεριστὴ Οὐσία εἶναι ἀπευθείας παράγωγος τῆς Ἄρχῆς τῆς Ἀπροσδιοριστίας τοῦ Heisenberg. Σύμφωνα μὲ τὴν φυσικὴ αὐτὴ ἀρχή, ὁποιοδήποτε ὑποατομικὸ σωματίδιο δύναται νὰ ὑπάρξῃ παροδικῶς καὶ φευγαλέως πρὸ τῆς ὀριστικῆς δημιουργίας του. Συμφωνεῖ καὶ τὸ ἀπ. 55: *τῆς πρεσβυγενοῦς ὕλης ἐμψύχου οὐσης καὶ ὄλου ἀπείρου τινὸς βυθοῦ αἰεὶ ῥέοντος καὶ ἀκρίτως φερομένου καὶ μυρίας ἀτελεῖς κράσεις εἰς ἄλλοτε ἄλλας ἐπαναχέοντος...*

Προϋπόθεσις γιὰ νὰ συμβῆ τοῦτο εἶναι ἡ ἐξῆς: Τὸ γινόμενον τῆς μάξης τοῦ ὑπὸ δημιουργίαν σωματιδίου ἐπὶ τὴν χρονικὴν διάρκειαν τῆς ὑπάρξεώς του, δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνει τὴν φυσικὴν σταθερὰ τοῦ Planck ($\Delta m * \Delta t \leq h$). Ἡ Ἄρχὴ τῆς Ἀπροσδιοριστίας ἀντιστοιχεῖ στὸν ἀρχέγονο φυσικὸ νόμο τῆς Κινήσεως, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὁποίου φέρει τὴν προδημιουργικὴ Ὑλὴ στὸ πεδίο τοῦ Χρόνου (ἀπ. 56: *...χρόνω φερομένη ἡ ὕλη ἅπασα, ὥσπερ ὦν τὸν πάντα περιέχοντα σφαιροειδῆ ἀπεκύησεν οὐρανόν...*), καὶ συνεπῶς τῆς ὑπάρξεως. Εἶναι προφανές ὅτι, μόνον ὅταν εἰσέλθῃ στὸ πεδίο τοῦ Χρόνου ἔχει ἡ Ὑλὴ μία εὐκαιρία νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ дуάδα τῶν δημιουργουμένων σωματιδίων (σωματιδίου καὶ ἀντι-σωματιδίου, ὕλης καὶ ἀντι-ὕλης), παρ' ὅτι φευγαλέως ὑπάρχει, καθιστᾷ ἐμφανῆ τὴν παρουσίαν τῆς στὸν ἀσύλληπτο προδημιουργικὸν χώρον, διὰ τῆς καμπυλώσεως τοῦ πέριξ αὐτῆς χώρου.

Τούτο εἶναι σχετικιστικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῆς μάξης μετὸν Χωροχρόνον. Μετ’ ὀλίγον, τὰ νεοδημιουργηθέντα σωματίδια ἐξαφανίζονται, ἐπιστρέφοντας στὴν ἀνυπαρξία, εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου τῆς Διατηρήσεως (τῆς ὑλοενεργείας). Ὁ προηγουμένως καμπυλωθεὶς χωροχρόνος ἀποκαθίσταται γιὰ μικρὸ διάστημα στὴν γραμμικότητά του, μέχρι τυχαίως νὰ ἐμφανιστῇ νέον ζεύγος σωματιδίων, τὸ ὁποῖο θὰ ἐξαφανισθῇ ἐκ νέου, ἀφοῦ προηγουμένως θὰ ἔχει καμπυλώσει τὸν Χωροχρόνον, καὶ οὕτω καθ’ ἑξῆς. Ἔτσι ταλαντοῦται ὁ Χωροχρόνος, σείεται, ἀενάως καὶ τυχαίως, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἰσχυροῦ ἀρχεγόνου Νόμου τῆς Κινήσεως (Τίμαιος-52b: *«τὸ τῆς χώρας ἀεί, φθορὰν οὐ προσδεχόμενον, ἔδραν δὲ παρέχον ὅσα ἔχει γένεσιν πᾶσιν.....(52e) ...ἀνωμάλως πάντη ταλαντουμένων σείεσθαι»*).

Σὲ μερικὲς σπάνιες περιπτώσεις ἐνδέχεται, ἢ προκύπτουσα καμπυλότης τοῦ Χώρου νὰ εἶναι ἰδιαίτερος ἔντονη, ἐξ αἰτίας τῆς λίαν ηὔξημένης συσσωματώσεως ἀρχεγόνου ὕλης. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ θὰ ἦτο παράδοξο νὰ μὴ διέπονται ἀπὸ τοὺς κανόνες τῆς μὴ γραμμικότητος, οἱ ὁποῖοι διέπουν ὅλα τὰ ὑπόλοιπα κινητικὰ φαινόμενα τῶν σωματιδίων. Ἔτσι λοιπόν, προκύπτει ἡ σπανία εὐκαιρία γιὰ τὴν “Δημιουργία” ἐνὸς νέου Σύμπαντος.

Σὲ ὄρους Ὀρφικῆς κοσμογονίας, ἡ Συνεχῆς Οὐσία καλεῖται “Ὑλη”, μετὸν ἔννοια τῆς ἀρχεγόνου προδημιουργικῆς ὕλης· καλεῖται ἐπίσης “Χάος”, γιὰ νὰ τονισθῇ ἡ μὴ γραμμικότης τῆς δυναμικῆς τῶν φαινομένων αὐτῶν. Ὀνομάζεται καὶ “Χάσμα”, γιὰ νὰ τονισθῇ τὸ φαινομενικῶς κενὸν τοῦ προδημιουργικοῦ χώρου μεταξὺ τῶν παλαιότερων συσσωματωμάτων ἐκδηλωμένης Ὑλης (προϋπάρχοντα Σύμπαντα).

Ὁ Πυθαγόρας ὠνόμαζε τὴν Μεριστὴ Οὐσία «Ἄπειρον», γιὰ νὰ σημειώσῃ τοὺς ἀπείρους τύπους σωματιδίων, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ παραχθοῦν, καθὼς καὶ “Ἀόριστον Δυάδα” [ἀπ. 66 (Πρόκλος)]. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο ὄνομα ἀποτελεῖ τὴν πλέον ἀξιοπρόσεκτη μυστηριακὴ ὀνομασία, διότι στοὺς πρωίμους ἐκείνους χρόνους τῆς ἱστορίας περιγράφει ὁ Πυθαγόρας μετὰ δύο μόνο λέξεις τὴν φυσικὴ πραγματικότητα: ὅτι, δηλαδή, τὰ σωματίδια ἐμφανίζονται κατὰ ζεύγη (δίδυμος γένεσις) καὶ ὅτι ἡ ἐμφάνισις αὐτῆ διέπεται ἀπὸ τὴν Ἀρχὴ τῆς Ἀπροσδιοριστίας, δηλαδή τοῦ πρωταρχικοῦ φυσικοῦ Νόμου τοῦ ἀτελοῦς ἢ ἀορίστου προσδιορισμοῦ μερικῶν ἰδιοτήτων τῶν σωματιδίων.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΟΥΣΙΩΝ

Ὅπως ἀνεφέραμε καὶ στὴν ἀρχὴ, Κοσμογονικὴ Γνώσις δὲν ἀνῆκε μόνον στοὺς

Όρφικους, αλλά μεταλαμπαδεύθηκε αργότερα σε όλες τις ελληνικές φιλοσοφικές σχολές και μυστηριακές οργανώσεις. Οί δύο δημιουργικές κοσμογονικές Ουσίες (Συνεχής ή Αιθήρ - Μεριστή ή Χάος) έλαβαν από τους διαφόρους φιλοσόφους ποικίλα ονόματα, διότι ίσχυε ή μυστηριακή απαγόρευσις.

Οί **Πυθαγόρειοι**, όπως είδαμε, ώνόμαζαν την Συνεχή Ουσία “πέρας” και “μονάδα”, ενώ την Μεριστή “άπειρον” και “άόριστον δυάδα”. Ο Φιλόλαος στο “Περί Φύσεως” γράφει: “ή φύσις έν τῷ κόσμῳ άρμόχθη έξ άπειρων τε και περιαιόντων και ὅλος ὁ κόσμος και τὰ έν αὐτῷ πάντα”.

Ο δέ Τίμαιος ὁ Λοκρός (γνωστός από τόν ὁμώνυμο πλατωνικό διάλογο) στο “Περί ψυχάς, κόσμου και φύσεως” γράφει σχετικῶς: “Δύο ὧν ἦνδε άρχαι έναντίαν, ὧν τὸ μὲν είδος λόγον έχει άρρενός τε και πατρός, ἃ δ’ ὕλα θήλεός τε και ματέρος. Τρίτα δέ ἦμεν τὰ έκ τούτων έκγονα”

(Δύο εἶναι οί άρχές, αντίθετες ὡς πρὸς τις ιδιότητες αὐτῶν, από τις ὁποῖες τὸ είδος παίζει τόν ρόλο τοῦ πατέρα, ενώ ή ὕλη τῆς μητρός. έκ τῆς ένώσεως δέ αὐτῶν προκύπτει ή τρίτη φάσις τῆς δημιουργίας, δηλαδή τὰ γεννήματα αὐτῶν).

Ἄξιοσημείωτο εἶναι ὅτι, έκτός τοῦ, Τιμαίου, τοῦ Ἄρχύτα τοῦ Πυθαγορείου και άλλων, τὴν ἴδια ὀρολογία χρησιμοποιεῖ και ὁ μεταγενέστερος Ἄριστοτέλης, ὁ ὁποῖος επίσης ὀνομάζει τὴν Μεριστή Ουσία ὕλη (χρησιμοποιεῖ τόν ἴδιο τόν ὀρφικό ὀρο), τὴν δέ Συνεχή Ουσία είδος. Οί ὀροι, ὁμως, αὐτοὶ άπαντοῦν και στὰ ὀρφικά (άπ. 55):

“...ἔτευξε δέ μέγας Χρόνος ὠἰὸν άργύφρον (λαμπρόν)...τὸ δέ...πάμμικτόν εἶστιν έκ δυοῖν τουλάχιστον, ὕλης και είδους...”

Ο Πλάτων ὀμιλεῖ για τις δύο Ουσίες στὸν “Φίληβο” (16 -C):

«Και οί μὲν παλαιότεροι, πὸν ἦσαν καλλίτεροί μας και ζοῦσαν πλησιέστερα πρὸς τοὺς Θεοὺς, μᾶς παρέδωσαν αὐτὴν τὴν φήμην, ὅτι ὅλα για ὅσα λέγομε έκάστοτε ὅτι ὑπάρχουν, άποτελοῦνται από Ἐνα και από Πολλά, περιέχουν δέ μέσα τους ἠνωμένα τὸ πέρας και τὴν άπειρίαν».

Για πέρας και άπειρον ὀμιλεῖ και ὁ Πλάτων, χαρακτηρίζοντας επίσης τὴν Συνεχή Ουσία ὡς Ἐν και τὴν Μεριστή ὡς Πολλά, δηλώνοντας ἔτσι τὸ συνεχές και ἀδιαίρετον τῆς Συνεχοῦς Ουσίας, σε αντίθεση με τὴν Μεριζόμενη Ουσία. Ἡ Συνεχῆς Ουσία ὀνομάσθη από τόν Δημόκριτο (άπ. 74) πρῶτα, και ἔπειτα από τόν Πλάτωνα “Θεός”, από τὸ ρήμα “θέω” = τρέχω, προκειμένου νά ὑποδηλωθῆ ή ταχυτάτη κίνησις τῆς, ἐπιβεβαιουμένη από τὴν άκρως ὕψηλή συχνότητα τῆς κοσμικῆς άκτινοβολίας. Οί δέ τύποι τῶν μορφῶν ὀνομάζονται “ίδεες”.

Οί **Στωικοί**, τέλος, άποδίδουν στὴν Συνεχή και Μεριστή Ουσία τοὺς χαρακτηρισμοὺς ποιῶν και πάσχον, αντίστοιχα.

Για περισσότερες λεπτομέρειες, σχετικά με τις διάφορες όνομασίες, βλέπε την φιλοσοφική εργασία του Δ. Ιωαννίδη: *“Τὰ αἴτια τῆς Δημιουργίας, κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες φιλοσόφους”* (περ. Ἰλισός, “ἐπιλογή 1966--’70).

Ο ΦΥΣΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Ὁ θεῖος Φυσικὸς Νόμος ὑπάρχει ἀενάως. «Ἀθανάτων καὶ θνητῶν ἀγνὸς ἀναξ» καλεῖται στὸν ὀρφικὸ ὕμνο τοῦ Νόμου, δηλώνοντας ἔτσι τὴν αὐθυπαρξίαν του καὶ τὴν μὴ παραβίασί του οὔτε ἀπὸ Θεοῦ, οὔτε ἀπὸ ἄνθρωπο. Ἡ ἔννοια τῆς Θείας Ὀντότητος πού, σύμφωνα μὲ τὶς μονοθεϊστικὲς θρησκείες, δημιουργεῖ καὶ παραβιάζει τὸν φυσικὸ Νόμο κατὰ βούλησιν εἶναι τελείως ξένη πρὸς τὴν ἑλληνικὴ περάδοσι. Ὁ νόμος, ἄλλωστε, ὡς ἀπρόσωπος, αὐθύπαρκτος Οὐσία δὲν μεταβάλλεται (ἀδιάστροφος αἰεῖ... --Ὕμνος Νόμου καὶ ἀπ. 105 ...ἡ δὲ Ἀμάλθεια κατὰ τὸ ἀκλινές) ἀκόμη καὶ στὴν προδημιουργικὴ κατάστασι, τὴν Ἄρρητον Ἀρχήν. Στὴν θεολογικῶς ὑπαγορευμένη κατ’ ἀξίαν τάξι τῶν Οὐσιῶν θεωρεῖται Οὐσία πρωταρχικὴ, ἱεραρχικῶς ἰσότιμη τοῦ Χρόνου ἢ - καθ’ ἡμᾶς- Χωροχρόνου- (Δαμασκίου, περὶ τῶν πρώτων Ἀρχῶν, 123):

“ἀνομάσθαι δὲ Χρόνον ἀγήραον καὶ Ἡρακλῆα τὸν αὐτόν· συνεῖναι δὲ αὐτῶ τὴν Ἀνάγκην, φύσιν οὔσαν τὴν αὐτὴν καὶ Ἀδράστειαν δισώματον διωργανωμένην ἐν παντί τῷ κόσμῳ, τῶν περάτων αὐτοῦ ἐφαπτομένην”.

Στὴν προδημιουργικὴ κατάστασι ὁ Νόμος (Ἀνάγκη) νοεῖται κυρίως ὡς ἐν δυνάμει νόμος, καὶ τοῦτο διότι ἐλλεῖπει τὸ ὑπόστρωμα γιὰ τὴν ἐκδήλωσι καὶ δρᾶσι τοῦ Νόμου. Πράγματι κάθε τμημα τοῦ φυσικοῦ νόμου ἐφαρμόζεται, εὐθύς μόλις ὑπάρξουν οἱ κατάλληλες συνθήκες: π.χ. προκειμένου νὰ ἰσχύσουν οἱ νόμοι τῆς ὑδραυλικῆς εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ὑπάρχουν οἱ ὑγρὲς χημικὲς οὐσίες. Οἱ νόμοι προφανῶς ἐνυπάρχουν στὴν ἐκδηλωμένη ὕλη· δεχόμενοι αὐτό, ἀναγκαστικὰ συμπεραίνομε ἐπαγωγικῶς ὅτι ἐνυπάρχουν καὶ στὴν προδημιουργικὴ κατάστασι. Μερικοὶ νόμοι ὅμως εἶναι ἐφαρμόσιμοι ἀκόμη καὶ στὸ πλαίσιο τῆς Ἀρρήτου Ἀρχῆς: συγκεκριμένα ὁ ἀρχέγονος Νόμος τῆς Κινήσεως καὶ ὁ Νόμος τῆς Διατηρήσεως ἔχουν ἤδη ἀναφερθῆ. Ὁ Νόμος τῆς Ἀλληλεπιδράσεως θὰ ἀναφερθῆ συντόμως. Στὴν Ὀρφικὴ Κοσμογονία, ὁ νόμος αὐτὸς φέρεται προσωποποιημένος: εἶναι ὁ γνωστὸς μας μυθολογικὸς «Ἔρως». Ὁ φυσικὸς Νόμος, ὁ ὁποῖος ἀποκαλεῖται καὶ “Ἀνάγκη”, ἐποπτεύεται ἀπὸ Θεῖες Προσωπικότητες ἀνωτέρας τάξεως, τὶς “Θεότητες τῆς Νυκτός”. Ἡ πρωτοκαθεδρία τῆς Ἀνάγκης ἀποκλείει ἐκ τῶν προτέρων τὴν παραβίασι τῶν Φυσικῶν Νόμων ἀπὸ Θεῖες Ὀντότητες, καὶ τὸ κυριώτερον, εἰδικῶς γιὰ τὴν

Κοσμογονία, αποκλείει την επίδρασι εξωκοσμικῶν παραγόντων και την κατάρρευσι τῶν φυσικῶν νόμων, ὅπως συμβαίνει στὴν Ἰδιοτυπία (Singularity) κατὰ τὴν θεωρία τοῦ Big Bang.

Ῥόλος, λοιπόν, αὐτῶν τῶν ὑψηλότατα ἐξειλιγμένων Θεοτήτων τῆς Νυκτὸς εἶναι ἡ ἐπόπτευσις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Νόμων· ἡ ἀνάγκη ἐποπτεύσεως, τόσο τῶν Νόμων, ὅσο και τῶν λοιπῶν φαινομένων, ὑπὸ Θείων προσωπικότητων, εἶναι ἔκδηλος στὴν Ἑλληνικὴ Θρησκεία. Ἀποτελεῖ μάλιστα και τρόπον περαιτέρω ἐξελίξεως τῶν ἀνωτέρων αὐτῶν Ὀντοτήτων. Ἡ φιλοσοφικὴ σύλληψις τῆς ἀναγκαιότητος τῆς ἐποπτεύσεως σημαίνει βαθυτάτη ἀντίληψι τοῦ χαοτικοῦ (δηλ. μὴ γραμμικοῦ) χαρακτήρος τῶν πάσης φύσεως φαινομένων και τοῦ καθολικοῦ γίνεσθαι. Ἡ ἀξία τῆς ἐπιτυχοῦς ἐποπτείας καθίσταται ἀντιληπτὴ ἐκ τῆς σπανιότητος τῶν ἐκτροπῶν ἐκ τοῦ συνήθους. Ἐνα χονδροειδὲς και ὀπωσδήποτε κατώτερο τῆς περιστάσεως παράδειγμα θὰ ἦτο τὸ ἐξῆς: μόνον ἡ ὑπὸ εἰδικοῦ ὑπαλλήλου ἐπιτήρησις μᾶς αὐτοματοποιημένης γραμμῆς παραγωγῆς, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀπὸ τίς ἐμπλοκές, και τοῦτο ὄχι ἀπολύτως. Μετὰ και τὸ παράδειγμα τοῦτο καθίσταται σαφές, ὅτι ἡ ὑπαρξις τοῦ Νόμου ἢ Ἀνάγκης (Ἀναγκαιότητος) δὲν σημαίνει ἐπ' οὐδενὶ προκαθορισμὸ τοῦ ἀποτελέσματος. Σὲ κάθε περίπτωσι ξεχωριστὰ θὰ ὑπείσέλθῃ τὸ τυχαῖο, πού πηγάζει ἐν μέρει και ἀπὸ τὴν παμμεγίστη πολυπλοκότητα τῆς Φύσεως. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ὁ παρατηρητὴς θὰ ἀντιληφθῇ ὡς ἀποτέλεσμα, δὲν θὰ εἶναι παρὰ ἓνα στιγμιότυπον τῆς καταστάσεως ἢ ὁποῖα εἶναι πιθανότερο νὰ συμβῇ. Αὐτὸ συμβαίνει μεταξὺ ἄλλων και διότι τὸ φυσικὸ γίνεσθαι δὲν σταματᾷ βεβαίως νὰ ἐξελισσεται, ὅταν ὁ παρατηρητὴς παύει τὴν παρατήρησι. Συνεπῶς, ἂν ἐπιχειροῦσε κανεὶς νὰ χαρακτηρίσῃ ἀφοριστικῶς τὴν ἀποτελεσματικότητα τοῦ Νόμου, μικρὸ μόνον λάθος θὰ ἔκανε, ἂν ὀμιλοῦσε περὶ μὴ γραμμικῆς αἰτιοκρατίας (=χαοτικοῦ ντετερμινισμοῦ).

Ἡ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Σύμφωνα μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Θρησκεία, ἡ ἐκδηλωμένη ὕλη τοῦ Σύμπαντος προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀντίδρασι, τὴν μεῖξι τῶν δύο Κοσμογονικῶν Οὐσιῶν, οἱ ὁποῖες ἀνεφέρθησαν προηγουμένως, δηλαδὴ τῆς Συνεχοῦς και τῆς Μεριστῆς. Ἡ μεῖξις αὐτὴ διέπεται ἀπὸ τὸν Θεῖο Νόμο τῆς Ἀλληλεπιδράσεως τῶν Οὐσιῶν (γνωστοῦ μὲ τὴν προσωποποιημένη μορφή του, ὡς Ἔρωτος), ἐνῶ οἱ συνθῆκες ὑπὸ τίς ὁποῖες θὰ προχωρήσῃ ἡ ἀντίδρασις διέπονται ἀπὸ τοὺς θεῖους Νόμους τῆς Κινήσεως και τῆς Διατηρήσεως. Ἡ συχνότης μὲ τὴν ὁποῖα δημιουργοῦνται νέα Σύμπαντα διέπεται ἀπὸ τοὺς θεῖους Νόμους τῆς Στατιστικῆς Μηχανικῆς και Χαοτικῆς Δυναμικῆς. Ἡ διαδικασία ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

Πολύ σπανίως μέσα στην αιωνιότητα (...*συνέβη ποτέ...* μᾶς λέγει τὸ ἀπ. 55, τὸ ὁποῖο παραθέτομε αὐτούσιο καὶ μεταφρασμένο σὲ παράρτημα στὸ τέλος), οἱ ταλαντώσεις τοῦ Χωροχρόνου, ποὺ προκαλοῦνται ἀπὸ τὶς προαναφερθεῖσες ἐκτροπικὲς ἐμφανίσεις ἀρχεγόνου ὕλης (Μεριστῆς Οὐσίας), γίνονται τόσο ἔντονες, ὥστε ἡ καμπυλότης τοῦ Χωροχρόνου καθίσταται παροδικῶς ἰδιαίτερος μεγάλη. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μία ἰκανὴ ποσότητα ὕλης (ποὺ ἔχει βεβαίως τὴν συνολικὴ μάζα τῶν σωματιδίων, τὰ ὁποῖα τὴν ἀπαρτίζουν) συγκεντρώνεται σὲ κάποια περιοχὴ τοῦ χώρου, δημιουργώντας ἓνα ἰσχυρότατο βαρυτικὸ πεδίο. Τὸ βαρυτικὸ αὐτὸ συμβάν λόγω τοῦ μεγάλου μεγέθους του λαμβάνει τὸν χαρακτήρα «Μαύρης Τρύπας». Ἡ ἀρχέγονη κοσμικὴ ἀκτινοβολία (Συνεχῆς Οὐσία), ἡ ὁποία διαρρέει τὸ βαρυτικὸ αὐτὸ συμβάν (πυρῆνα καὶ ὀρίζοντα) παγιδεύεται. Πρὶν τὴν παρέλευσι ἀρκετοῦ χρόνου ὥστε τὸ γινόμενο τῆς μάζης τῆς Μεριστῆς Οὐσίας ἐπὶ τὸν διαρρέυσαντα χρόνο νὰ ὑπερβῆ τὴν σταθερὰ τοῦ Planck [ὅπως εἶπαμε προηγουμένως ὀμιλῶντας περὶ Μεριστῆς Οὐσίας ($\Delta m * \Delta t \leq h$)], καὶ συνεπῶς προτοῦ δυνηθῆ ὁ ἀργὸς Νόμος Διατηρήσεως (τῆς ὕλοενεργείας) νὰ δράσῃ, δρᾷ ὁ ταχύς (γι' αὐτὸ καὶ περωτός) Ἔρως, δηλαδή ὁ θεῖος Νόμος τῆς Ἀλληλεπιδράσεως τῶν Οὐσιῶν, καὶ φέρει σὲ μείξι τὶς δύο Κοσμογονικὲς Οὐσίες. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ νεοδημιουργηθεῖσα ἀρχέγονη Ὑλη, καθίσταται δυνατὸν νὰ σταθεροποιηθῆ ἐντὸς τοῦ πεδίου τοῦ Χρόνου, δηλαδή τῆς ὑπάρξεως, χάρις εἰς τὴν Συνεχῆ Οὐσία (ἀρχέγονο κοσμικὴ ἀκτινοβολία) ποὺ καταβάλλει τὸ τίμημα, καὶ νὰ γίνῃ πλέον Ἐκδηλωμένη Ὑλη. Τὸ ἐνεργειακὸ ἰσοδύναμο τὸ ὁποῖο κατεβλήθη, ὅπως ἀνεφέραμε προηγουμένως, προσδιορίζεται διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς γνωστῆς σχέσεως ἰσοδυναμίας (καὶ ἀλληλομετατροπῆς, ὑπὸ ὠρισμένους συνθήκες) τῆς μάζης καὶ τῆς ἐνεργείας ($E=mc^2$). Ἡ ὕλη αὐτὴ τοῦ Πρωτοσύμπαντος ἀποτελεῖται ἀπὸ κουάρκ, ἀντι--κουάρκ, ἠλεκτρόνια, ποζιτρόνια καὶ φωτόνια. Πολλὰ ἄλλα ὑποπυρηνικὰ σωματίδια, ὡς τὰ γλοιόνια (gluons) παρίστανται ἐπίσης καὶ θὰ συμμετάσχουν σὲ ἀντιδράσεις ἀργότερα, ὅταν διαμορφωθοῦν οἱ συνθήκες, ὅποτε καὶ θὰ συντελέσουν στὴν ἐξελικτικὴ διαδικασία, ἡ ὁποία μόλις ἄρχισε. Τὰ γλοιόνια τὰ ἀναφέρομε ἰδιαίτερος, προκειμένου νὰ διευκρινίσωμε ὅτι ἀποτελοῦνται ἀπὸ Συνεχῆ Οὐσία καὶ ἀντιστοιχοῦν στὸν ὀρφικὸν Αἰθέρα. Ὁ Αἰθήρ φέρεται ὡς νοτερός (Δαμασκίου, 123) καὶ κολλητικὸς (ἔ. ἀν.), συνέχων τὴν Μεριστῆ Οὐσία σὲ συσσωματώματα ἐκδηλωμένης ὕλης. Κατὰ ἀπαράλλακτο τρόπο, τὰ γλοιόνια, ἀνταλλασσόμενα διαρκῶς μεταξὺ τῶν κουάρκ ὀλίγο χρόνο ἀργότερα, τὰ συνέχουν (συγκολλοῦν) τόσο στερεά, ὥστε τὰ κουάρκ ἀνὰ τρία, νὰ ἀπαρτίζουν τὰ γνωστά μας σταθερώτατα πρωτόνια καὶ τὰ ὀλιγώτερο σταθερὰ νευτρόνια. Στὴν ἀρχικὴ αὐτὴ κατάστασι τοῦ πρωτολείου Σύμπαντος, οἱ

τέσσερις δυνάμεις τῆς Φύσεως (ἠλεκτρομαγνητική, ἡ ἰσχυρὰ πυρηνική, ἡ ἀσθενὴς πυρηνική καὶ ἡ βαρύτης) εἶναι πιθανῶς ἐνοποιημένες ἢ πολὺ πλησίον τοῦ σημείου ἐνοποιήσεως, λόγω τοῦ ἐξαιρετικῶς ὑψηλοῦ ἐνεργειακοῦ ἐπιπέδου τῆς φάσεως αὐτῆς, πού ὀφείλεται στὸ ἰσχυρότατο βαρυτικὸ πεδίο. Τὸ νέο σύμπαν ἔχει τὴν μορφή τῆς λεγομένης πυρίνης σφαίρας (κατὰ τὸν Karel Velan), ἢ τοῦ νεοσχηματισθέντος Ὡοῦ τῆς ὀρφικῆς κοσμογονίας (ἀπ. 74: *...ἦν δὲ τὸ ὦν ἐκεῖνο τοῦ τε αἰθέρος ἔγγονον καὶ τοῦ Χάους...*). Τὸ ὦν δύναται συμβολικῶς νὰ ἐρμηνευθῆ ὡς τὸ ὑπὸ ἐκκόλαψιν ἐξελιχθησόμενον Σύμπαν. Τὸ ὦν συστέλλεται ἀνομοιογενῶς (ὁ πυρὴν περισσότερο ἀπὸ τὴν περιφέρεια), λόγω τῆς φθινούσης ἐντάσεως τοῦ βαρυτικοῦ πεδίου ἀπὸ τὸ κέντρο πρὸς τὴν περιφέρεια. Τὸ γεγονός αὐτό, τῆς διαφοροποιήσεως πυρῆνος καὶ περιφερείας μὲ διαφορετικὴ πυκνότητα, παραπέμπει, ὡς εἰκόνα, στὴν δομὴ ἐνὸς πραγματικοῦ ὦιοῦ.

(ἀπ. 70: *τὴν δὲ τάξιν, ἣν δεδώκαμεν τῷ σφαιρώματι, οἱ Ὀρφικοὶ λέγουσι παραπλησίαν εἶναι τοῖς ὦοις.....σαφηνείας δ' ἔνεκα πιθανῆς παρελήφθη τοῦ ὦοῦ ἢ εἰκῶν*).

Προκαλεῖται, ἂν μὴ τι ἄλλο, θαυμασμὸς γιὰ τὴν περιγραφικότητα τῆς ὀρφικῆς ὀρολογίας.

Ἡ βαρύτης εἶναι τόσο ἰσχυρά, ὥστε τίποτε δὲν διαφεύγει πρὸς τὰ ἔξω· οὔτε καὶ αὐτὰ τὰ ἄμαζα φωτόνια. Μὲ τὴν συστολὴ τῆς πυρίνης σφαίρας, τὰ νεοδημιουργηθέντα στοιχειώδη σωμάτια περιορίζονται σὲ ὀλοένα καὶ μικρότερο χῶρο. Ἡ στενὴ συνάφεια τῶν κουάρκ μεταξὺ τους ἐξουδετερώνει τὴν ἰσχυρὰ πυρηνικὴ δύναμι, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀπελευθερώνονται αὐτὰ κινητικῶς. Προκύπτει ἔτσι τὸ ὀξύμωρο καὶ ἀντίθετο πρὸς τὴν συνήθη ἐμπειρία, νὰ αὐξάνη ἡ κινητικότης ἐνῶ περιορίζεται ὁ χῶρος τῆς κινήσεως. Μὲ τὴν αὐξήσει τῆς κινητικότητος ἐντὸς τῆς πυρίνης σφαίρας (ὦοῦ) αὐξάνουν οἱ θερμικὲς δυνάμεις, καθὼς αὐξάνει ἡ πίεσις. Οἱθερμικὲς δυνάμεις εἶναι κατὰ βάσιν κινητικῆς. Ἡ πίεσις στὸν φλοιοῦ εἶναι μικρότερη αὐτῆς τοῦ πυρῆνος, λόγω τῆς προηγηθείσης ἰσχυροτέρας συμπυκνώσεως τοῦ δευτέρου.

Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἔκτακτες συνθήκες, οἱ βαρυτικὲς δυνάμεις ὑπερνικῶνται ἀπὸ τὶς θερμικὲς (κινητικῆς) καὶ ὁ πυρὴν ἐκρήγνυται. Ἡ ἐκρηξις ὁμοίως αὐτὴ δὲν εἶναι διαλυτικὴ, καὶ ἐδῶ τὸ ὀρφικὸ κείμενο εἶναι σαφές, γιὰ τὸν λόγο ὅτι ἀφορᾷ μόνο στὸν πυρῆνα, καὶ ἡ ὅλη διαδικασία εἶναι ἐσωτερικὴ τοῦ ὦοῦ [ἀπ. 72 (Πρόκλου): *χάσμα δ' ὑπ' ἠέριον καὶ νήνεμος ἐρῶράγη Αἰθήρ ὀρνυμένοιο Φάνητος*]. Γιὰ πρώτη ὁμοίως φορὰ στὴν ἱστορία τοῦ πρωτοδημιουργηθέντος Σύμπαντος δύναται νὰ ταξιδεύσῃ φῶς πρὸς τὰ ἔξω, καὶ ὡς ἀποτέλεσμα παράγεται ἓνα ὑπέρλαμπρο φωτεινὸ φαινόμενο. Ἡ ὀρφικὴ ὀρολογία γι' αὐτὸ εἶναι ἐξίσου προσφυῶς περιγραφικὴ, ὅπως καὶ στὶς ἄλλες περιπτώσεις: **Φάνης**, διότι ἐπεφάνη ἐντὸς τοῦ κοσμικοῦ σκότους, δηλαδή τοῦ

Ἐρέβους, πού ἀποκαλεῖται καὶ “σκοτόεσσα ὁμίχλη”. Ἀνάλογα μὲ τὶς ιδιότητες τοῦ Φάνητος, οἱ ὁποῖες τονίζονται κατὰ περίπτωσι, εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν συναντήσωμε στὰ κείμενα καὶ μὲ ἄλλα ὀνόματα (ἀπ. 65 ...ὁ Ὅρφευς ...ἐξεῖπε Μῆτιν, Φάνητα, Ἡρικεπαῖον· ὅπερ ἐρμηνεύεται ἐν τῇ κοινῇ γλώσση βουλή, φῶς, ζωοδοτήρ...): **Μῆτις**, γιὰ νὰ σημαυθῆ ἡ βουλητικὴ τοῦ ιδιότης· **Ἡρικεπαῖος** γιὰ τὴν γονιμοποιητικὴ, **Πρωτόγονος** (ἀπ. 85: ...ὁ πρωτόγονος Θεὸς ...ἀπὸ τοῦ φωῦ ἐξέθορε...), γιὰ νὰ σημειωθῆ τὸ πρωτόλειο τοῦ φυσικοῦ ἐγχειρήματος, σὲ ποιητικὴ ἀναλογία μὲ τὴν ἐκκόλαπι τοῦ νεοσοῦ. Παρατηροῦμε δηλαδὴ ὅτι μέχρις ἐνὸς σημείου τὸ φῶν προετοιμάζει - κυφορεῖ - τὸν Φάνητα, ἐνῶ παραλλήλως τὸ ἴδιο κυφορεῖται ἐντὸς τοῦ κοσμικοῦ Αἰθέρος ἢ, ὅπως λέγει τὸ ἀπ. 60: ...κνούμενον καὶ τὸ κύον φῶν ...

Εἶδαμε, ὅτι ἀπὸ τὴν ἄρρητο ἀρχὴ δι’ ἀντιδράσεως τῶν δύο ἀπροσώπων κοσμογονικῶν οὐσιῶν βάσει τοῦ αἰδίου Φυσικοῦ Νόμου παρήχθη τὸ φῶν, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐξελίχθη ὁ Φάνης καὶ ἐπέξετάθη διασχίζοντας καὶ ἐκτοπίζοντας τὸν Αἰθέρα. Τὸ νεογέννητο αὐτὸ σύμπαν δὲν ὁμοιάζει βεβαίως καθόλου μὲ ὁ, τι ἀντιλαμβανόμεθα σήμερα, μετὰ 16 δισ. ἔτη. Ἐπηρεολούθησε ἡ Γιγάντιος καὶ Τιτανικὴ φάσις τῆς Δημιουργίας, μὲ παραγωγὴ τοῦ στοιχειακοῦ καὶ μοριακοῦ ὑδρογόνου, τοῦ εὐγενοῦς ἀερίου ἡλίου, τὴν δημιουργία τῶν πρωτογαλαξιῶν μὲ τοὺς ἀστέρες τους, ἐντὸς τῶν ὁποίων παρήχθησαν τὰ γνωστὰ σήμερα λοιπὰ στοιχεῖα τοῦ περιοδικοῦ πίνακος. Ἡ Τιτανικὴ φάσις τῆς διαδρομῆς τοῦ Σύμπαντος δὲν ἔχει γενικῶς περατωθῆ, παρὰ μόνον σὲ νησίδες, μία τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ περιοχὴ μας (π.χ. πλανῆτες). Τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς ἄς ποῦμε, Κοσμογονίας- Κοσμολογίας δὲν θὰ ἀναπτύξωμε στὸ παρὸν ἄρθρο, διότι ἄλλωστε δὲν παρουσιάζει καὶ θεολογικὴς διχογνωμίας.

Ἡ Φύσις ἐξ ἄλλου παρήγαγε δι’ ἀντιδράσεως τῶν αὐτῶν κοσμογονικῶν Οὐσιῶν καὶ τὴν **Ψυχὴ**, τὴν ὁποία διόλου δὲν ἐλησημονήσαμε. Συνοπτικῶς ἀναφέρομε, ὅτι ἡ ψυχὴ δημιουργουμένη καὶ ἐξελισσομένη διέρχεται διὰ ταυτοσήμων τῆς κοσμογονίας σταδίων καὶ διέπεται ἐξ ἴσου ἀπὸ τὸν Φυσικὸ Νόμο. Ἀναπτύσσει τὴ συνείδησι καὶ τὴν ἀνωτέρα συνείδησι καὶ συνεχίζει τὴν ἐξέλιξι τῆς σὲ θεῖα ἐπίπεδα. Ἀλλὰ τὰ θέματα αὐτὰ θὰ τὰ λεπτολογήσωμε σὲ προσεχὲς περὶ Ψυχογονίας ἄρθρο μας, διότι παρουσιάζουν τεράστιο φυσικὸ καὶ θεολογικὸ ἐνδιαφέρον. Θὰ ἀναφερθῶμεν ὁμως συνοπτικῶς στὴν συρρίκνωσι τοῦ Σύμπαντος, τὴν διαδικασίαν δηλαδὴ τῆς **Ἐκπυρώσεως**.

Διὰ τῆς συνεχοῦς ἐπεκτάσεώς του τὸ Σύμπαν ἀραιοῦται ἐνεργειακῶς. Ἡ πυκνότης τῆς ἐνεργείας του, ἡ ὁποία κατὰ τὸ στάδιο τοῦ φωῦ (πυρίνης σφαίρας) ἦτο ἰδιαίτερος μεγάλη καὶ τὸ ἐξηνάγκασε νὰ ἐκπυρξθῆ (Διακόσμησις), ἐλαττοῦται βαθμιαίως: Σήμερα ἡ θερμοκρασία τοῦ κοσμικοῦ ὑποβάθρου μετροῦται σὲ 2, 7⁰ K, εὐρίσκεται δηλαδὴ πολὺ πλησίον τοῦ ἀπολύτου μηδενός. Ὅταν ἡ θερμοκρασία αὐτὴ

ἐγγίση τοὺς 0° Κ, τότε οἱ θερμικῆς δυνάμεις ποὺ ἐκπτύσσουν τὸ Σύμπαν δὲν θὰ ἐπαρκοῦν γιὰ τὴν ὑπερνίκησι τῶν βαρυτικῶν δυνάμεων, καὶ θὰ ἀρχίσῃ ἡ Ἐκπύρωσις. Κατὰ τὴν Ἐκπύρωσι θὰ ἀκολουθηθῇ πορεία ἀντίστροφος τῆς γνωστῆς ἤδη σὲ μᾶς Διακοσμῆσεως, μὲ τὴν κοσμικὴν ὁμῶς ἔννοιαν. Τὸ σημειώνουμε αὐτὸ ἰδιαιτέρως γιὰ νὰ προλάβωμε τυχὸν παρανοήσεις τοῦ τύπου τῆς ἀντιστροφῆς τοῦ χρόνου, οἱ ὁποῖες ἐμφιλοχωροῦν ἐνίοτε σὲ συζητήσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους, κατ' ἀναλογίαν πιθανῶς τῆς προβολῆς μιᾶς κινηματογραφικῆς ταινίας ἀντιστρόφως. Ὁ Χρόνος, φυσικῶς καὶ θεολογικῶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναστραφῇ, κυρίως διότι δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοῦ Χώρου. Ἡ ἐκπυρωτικὴ διαδικασία, οὔσα ἀνάστροφος τῆς διακοσμῆτικῆς, ἀναμένεται νὰ διαρκέσῃ ὅσον καὶ ἡ διακόσμησις. Διαδοχικῶς θὰ αὐξάνῃ τὸ ἐνεργειακὸ ἐπίπεδο τοῦ κοσμικοῦ ὑποβάθρου, ἐπομένως δὲ καὶ ἡ κινητικότητα τῶν στοιχείων. Κάποτε ἡ ὕλη θὰ γίνῃ διάπυρος καὶ θὰ ἀκολουθήσουν θερμοπυρηνικῆς ἀντιδράσεις ἀντίστροφοι ἐκείνων, οἱ ὁποῖες παρήγαγον τὰ χημικὰ στοιχεῖα ἐκ τοῦ ὕδρογόνου. Οἱ ἀστέρες καταναλώνουν ὀλόκληρη τὴν διαθέσιμη ποσότητα πυρηνικοῦ καυσίμου τους καὶ ἀποβιώνουν καθιστάμενοι ὑπέρπυκνα ἀπολιθώματα: λευκοὶ νᾶνοι. Καθὼς αὐξάνει τὸ ἐνεργειακὸ ἐπίπεδο θὰ ἐνοποιοῦνται βαθμιαίως οἱ 4 δυνάμεις τῆς Φύσεως καὶ θὰ ἀπελευθερωθοῦν τὰ ὑποπυρηνικὰ στοιχειώδη σωματῖα ἀπὸ τοὺς πυρῆνες τῶν ἀτόμων. Τὸ ἄλλοτε ἐκτεταμένο Σύμπαν θὰ λάμπῃ τώρα, ὅπως ἄλλοτε ὁ Φάνης καὶ θὰ συρρικνουῦται σταδιακὰ μέχρι νὰ γίνῃ πάλι Ὡρόν. Μία νέα ἐνδοξος ἐκπτυξις θὰ ἀρχίσῃ, γιὰ νὰ ἐπαναληφθῇ μία νέα ἐκπύρωσις μετὰ μερικὰ δισεκατομμύρια ἔτη. Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα περιγράφονται συνοπτικῶς καὶ μυστηριακῶς στὸ ἀπ. 136:

«Τιτᾶνες παρὰ τὸ τετᾶσθαι καὶ ἐξαπλωθῆναι. ἢ ὅτι ὡς λέγει οὗτος (δηλ. ὁ Ἡσίοδος) ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ Ὁρφέως λαβὼν τοῦτο, ὅτι πάλιν τιμωρῆσαι μέλλει ὁ Κρόνος τοὺς Θεοὺς, καὶ λαβεῖν τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, ἤγουν πάλιν ἐπικρατῆσαι μέλλει τὸ σκότος ἐκεῖνο τὸ ἀρχαιότατον τοὺς ζωδιακοὺς κύκλους, τοὺς ἔχοντας τοὺς ἀστέρας».

Θὰ ἐπικρατήσῃ δηλαδὴ ἐκ νέου ἡ τιτανικὴ, ἀδιαμόρφωτος ὕλη, προσωποποιουμένη ἐδῶ στὸν Τιτᾶνα Κρόνο, καὶ θὰ ἀπωλεσθῇ κάθε εἶδους μορφῆ. Ἡ φύσις θὰ ἐξαλείψῃ τις μορφές καὶ θὰ τις ἀντικαταστήσῃ μὲ καινούργιες, διὰ μέσου νέας καὶ μακροτάτης πορείας.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΣΕ ΑΝΤΙΘΕΣΙ ΜΕ ΑΝΤΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Στις προηγούμενες παραγράφους παρουσιάσθηκαν τὰ ἀρχικά στάδια τῆς δημιουργίας ἑνὸς ἀρχεγόνου Σύμπαντος, καθὼς καὶ οἱ ἐξαιρετικὲς συνθήκες οἱ ὁποῖες προηγούνται. Συνοπτικῶς περιεγράφη, ἐπίσης, καὶ ἡ ὕστερη Κοσμογονία καὶ ἡ Ἐκπύρωσις. Κατέστη σαφὲς ὅτι ἡ Κοσμογονία τῆς Ἑλληνικῆς Θρησκείας εἶναι ἀπολύτως συμβατὴ μὲ τὴν σύγχρονο φυσικὴ (σχετικότης, κβαντικὴ μηχανικὴ, πυρηνικὴ φυσικὴ), τὰ μαθηματικὰ (μὴ Εὐκλείδειες γεωμετρίες, τοπολογία), τὴν Ἀστρονομία καὶ Κοσμολογία καθὼς καὶ τὴν δυναμικὴ τῶν μὴ γραμμικῶν συστημάτων (χαοτικὴ δυναμικὴ). Ὁ ἐνδιαφερόμενος ἀναγνώστης δύναται νὰ ἀνατρέξῃ γιὰ λεπτομέρειες στὴν ἐξαιρετικὴ μονογραφία τοῦ Karel Velan: “The multi - Universe Cosmos”, Plenum Press, New York, 1992.

Ἀντιθέτως, ἡ Ἑλληνικὴ κοσμοαντίληψις εἶναι ἀπολύτως ἀσυμβίβαστος μὲ, καὶ ἀντιτίθεται εἰς τὴν (ἀντι-) ἐπιστημονικὴ ἀντίληψι τῆς Μεγάλης Ἐκρήξεως (Big Bang) καὶ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς ὑποθέσεις ποὺ περιέχουν τὴν ἰδέα τῆς Ἰδιοτυπίας (Singularity), μὲ ἢ χωρὶς τροποποιήσεις. Ὅλες αὐτὲς οἱ ὑποθέσεις ἔχουν κατασκευασθῆ “ a posteriori”, προκειμένου νὰ προσφέρουν κάποια ἐπιστημονικὴ ἐπίφασι στὴν ἰουδαιο-χριστιανικὴ, μονοθεϊστικὴ ἀντίληψι περὶ τοῦ Κόσμου, κατὰ τὴν ὁποία ἓνα ὑπερφυσικὸ ὄν, ἐξωτερικὸ ὡς πρὸς τὸ σύστημα, διέταξε, ἐκτὸς τοῦ πεδίου τοῦ Χρόνου, νὰ ἐκραγῆ ἢ ὑπὸ οὐδενὸς προσδιοριζομένη Ἰδιοτυπία (singularity). Ὑποτίθεται δηλαδὴ ὅτι ἡ Ἰδιοτυπία, ἀόριστος ἢ ἰδία, προϋπήρχε ἐντὸς ἀορίστου καὶ ἀνυπάρκτου πλαισίου, ἐφ’ ὅσον ὁ Χῶρος καὶ ὁ Χρόνος δημιουργοῦνται μὲ τὴν ἔκρηξι τῆς Ἰδιοτυπίας. Προσπάθειες γιὰ νὰ ὀρισθῆ ἡ Ἰδιοτυπία ἔγιναν πολλές· αὐτὲς καταλήγουν σταθερῶς στὴν προσθήκη ἀναποδείκτων ἀξιωμάτων στὴν ἀρχικὴ ὑπόθεσι, ἢ ὁποία τότε χαρακτηρίζεται τροποποιημένη (amended). Τὸ πρόβλημα ὅμως μᾶλλον ἐπιτείνεται, καθὼς τὰ νέα ἀξιώματα δὲν εἶναι συμβιβαστὰ μὲ τὰ προηγούμενα· τότε ἡ λύσις δίδεται διὰ τῆς παραδοχῆς ὅτι ὁ Φυσικὸς Νόμος δὲν εἶναι ὁ ἴδιος κατὰ τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας, καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸν ἡ Ὀρφικὴ Θεολογία εἶναι ῥιζικῶς ἀντίθετη.

Βεβαίως, γιὰ τοὺς μονοθεϊστὲς, οἱ ὁποῖοι δὲν θεωροῦν τὸν Νόμο οὐσία αὐθύπαρκτη καὶ ἱερά, εἶναι ἀπλὸ τὸ θέμα, διότι κατὰ τὸ δόγμα τους, ὁ Νόμος εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἂν δὲν ὑπέκειτο σὲ αὐθαιρέτους τροποποιήσεις, θὰ προσεβάλλετο ἢ παντοδυναμία του. Ἀκόμη ὅμως καὶ μὲ τὴν παραδοχὴ τῆς μεταβλητότητας τοῦ Φυσικοῦ Νόμου, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ

μονοθεϊστές τὰ πρῶτα 10^{-43} δευτερόλεπτα τῆς δημιουργίας. Ὅμως ἡ ἐπιστημονικὴ κοινότης ἔχει εὐτυχῶς ἀρχίσει νὰ ἀπαγκιστρῶνεται ἀπὸ τὰ ἀντιεπιστημονικὰ δόγματα, καὶ νὰ ἀπορρίπτει τὴν θεωρία τοῦ Big Bang.

Παραθέτομε σχετικῶς τὴν θέσι τοῦ γνωστοῦ Κοσμολόγου J. Maddox, ἐκδότου τοῦ περιοδικοῦ Nature, σὲ ἄρθρο του μὲ τίτλο: “*Down with the Big Bang*” (Nature, 1989):

“Πέραν τοῦ ὅτι εἶναι φιλοσοφικῶς ἀπαράδεκτο, τὸ Big Bang εἶναι μία ὑπεραπλουστευμένη θεώρησις γιὰ τὴν ἀπαρχὴ τοῦ Σύμπαντος καὶ φαίνεται μᾶλλον ἀπίθανο νὰ ἐπιβιώσῃ καὶ στὴν ἐπόμενη δεκαετία ...σὲ κάθε περίπτωσι ἢ περιπλοκῇ εἶναι ὅτι ὑπῆρξε μία στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποία ἐδημιουργήθη ὁ Χρόνος, καὶ κατ’ ἐπέκτασι μία στιγμὴ πρὶν τὴν ὁποία δὲν ὑπῆρχε Χρόνος. Αὐτὸ μὲ τὴν σειρά του σημαίνει, ὅτι ἀκόμη καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἐπιτυχῶς ὅτι ἡ καταγωγὴ τοῦ Σύμπαντος βρίσκεται στὸ Big Bang, ἡ καταγωγὴ τοῦ ἰδίου τοῦ Big Bang δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀντικείμενο συζητήσεως”

Τὸ Big Bang δὲν εἶναι πιὸ ἐπιστημονικὸ ἀπὸ τὴν βιβλικὴν Γένεσι τονίζει ὁ Maddox καὶ ἐπισημαίνει ὅτι οἱ ἐνστάσεις τῆς ἐπιστήμης περιλαμβάνουν τὸ ζήτημα τοῦ Χρόνου, τὴν καμπύλωσι τοῦ Χώρου, καθὼς καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Big Bang ἀδυνατεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς κβάρσας καὶ τὴν κρυμμένη μάζα τοῦ Σύμπαντος.

Κλείνοντας τὴν παρουσίαι αὐτὴ τῆς ἑλληνικῆς καὶ συγχρόνου ἀντιλήψεως γιὰ τὴν Κοσμογονία, θεωροῦμε ὅτι ὀφείλομε ἓνα λόγο εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς πρὸς ὄλους ἐκείνους τοὺς μεμνημένους διανοητές, οἱ ὅποιοι διετήρησαν τὴν Ἑλληνικὴ παραδοσιακὴ Γραμμὴ διαμέσου τοῦ πνευματικοῦ σκότους τοῦ βυζαντινοῦ, ὀθωμανικοῦ καὶ παπικοῦ Μεσαίωνα. Στὴν Δύση ὁ Τζορντάνο Μπροῦνο ἐρρίφθη στὴν πυρὰ, ἐπειδὴ ὀμιλοῦσε γιὰ τὸν Κόσμο τῶν πολλῶν Συμπάντων καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς Ὑλῆς. Στὴν καθ’ ἡμᾶς Ἀνατολή, ὁ Ἰωάννης Ἰταλὸς βασανίσθηκε καὶ φυλακίστηκε σὲ μοναστήρι, ἐπειδὴ ἐδίδασκε τὸν Πλατωνισμό καὶ τὸ ἀγέννητο τῆς Ὑλῆς. Τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Ἰταλοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοσμογονίας συντηρεῖται καὶ σήμερον στὶς ὀρθόδοξες ἐκκλησίες, ὅπου τὴν “Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας”, δηλαδὴ τὴν ἐτήσια ἐπέτειο τοῦ τέλους τῆς εἰκονομαχίας καὶ τῆς ὀριστικῆς ἀναστηλώσεως τῶν εἰκόνων, ἀναγιγνώσκεται τὸ περίφημο Συνοδικό, τὸ ὁποῖο μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει:

“*Τοῖς εὐσεβέσι μὲν ἐπαγγελλομένοις, τὰ τῶν Ἑλλήνων δὲ δυσσεβῆ δόγματα τῆ ὀρθοδόξῳ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τε ψυχῶν ἀνθρωπίνων καὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἄλλων κτισμάτων ἀναιδῶς ἢ μᾶλλον ἀσεβῶς ἐπεισάγουσιν, Ἀνάθεμα.*

Τοῖς λέγουσιν ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοὶ καὶ πρῶτοι τῶν αἰρεσιάρχων, οἱ παρὰ

τῶν ἑπτὰ ἁγίων καὶ καθολικῶν συνόδων καὶ παρὰ πάντων τῶν ὀρθοδοξία λαμπάντων πατέρων ἀναθέματι καθυποβληθέντες ὡς ἀλλότριοι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐν λόγοις αὐτῶν κίβδηλον καὶ μυσαρὰν περιουσίαν κρείττονες εἰσὶ κατὰ πολὺ καὶ ἐν ταῦθα καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει τῶν εὐσεβῶν μὲν καὶ ὀρθοδόξων ἀνδρῶν, ἄλλως δὲ κατὰ πάθος ἀνθρώπινον ἢ ἀγνόημα πλημμελησάντων, Ἄνάθεμα.

Τοῖς μετὰ τῶν ἄλλων μυθικῶν πλασμάτων ἀφ' ἑαυτῶν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς πλᾶσιν μεταπλάττουσι, καὶ τὰς πλατωνικὰς ιδέας ὡς ἀληθεῖς δεχομένοις, καὶ ὡς αὐθυπόστατον τὴν ὕλην παρὰ τῶν ιδεῶν μορφοῦσθαι λέγουσι, καὶ προφανῶς διαβάλλουσι τὸ αὐτεξούσιον τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγόντος τὰ πάντα καὶ ὡς ποιητοῦ πᾶσιν ἀρχὴν καὶ τέλος ἐπιθέντος ἐξουσιαστικῶς καὶ δεσποτικῶς, Ἄνάθεμα.

(Σὲ ὅσους προσποιοῦνται τοὺς εὐσεβεῖς, εἰσάγουν ὁμῶς ἀδιάντροπα ἢ μᾶλλον ἀσεβῶς στὴν ὀρθόδοξο καὶ καθολικὴ ἐκκλησία τὰ ἀσεβῆ δόγματα τῶν Ἑλλήνων, γιὰ τὶς ἀνθρώπινες ψυχές καὶ τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆ καὶ τὰ ἄλλα κτίσματα, Ἄνάθεμα.

Σὲ ὅσους λέγουν ὅτι οἱ Ἕλληνες σοφοὶ καὶ πρῶτοι τῶν αἰρεσιαρχῶν, οἱ ὁποῖοι ἀναθεματίστηκαν ἀπὸ τὶς ἑπτὰ ἁγίες καὶ καθολικῆς συνόδους καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς λαμπροὺς ὀρθοδόξους πατέρες, ἐξ αἰτίας τῶν περισσῶν ψευδῶν καὶ βρωμερῶν λόγων τους, ὡς ξένοι πρὸς τὴν καθολικὴ ἐκκλησία, εἶναι κατὰ πολὺ ἀνώτεροι καὶ τῶρα καὶ στὴν μέλλουσα κρίσει ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους ἀνδρες, ποὺ ὁμῶς ἀμάρτησαν ἐξ αἰτίας ἀνθρώπινου πάθους ἢ ἀγνοίας, Ἄνάθεμα.

Σὲ ὅσους, μεταπλάθουν καὶ τὴν σύμφωνα μὲ μᾶς δημιουργία τοῦ Κόσμου καὶ τὴν καθιστοῦν ὅπως καὶ τὶς ἄλλες μυθικὲς ἱστορίες, δηλαδὴ ὅτι ἡ πλᾶσι προῆλθε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της, καὶ δέχονται τὶς πλατωνικὲς ιδέες ὡς ἀληθεῖς καὶ ὅτι ἡ ὕλη μορφοποιήθηκε ἀπὸ τὶς ιδέες, ὡς αὐθυπόστατος, καὶ προφανῶς προσβάλλουν τὸ αὐτεξούσιο τοῦ δημιουργοῦ, ποὺ ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία παρήγαγε καὶ ἔφερε στὴν ὕπαρξι τὰ πάντα καὶ ὡς κατασκευαστὴς ἐπιφέρει τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῶν πάντων ἐξουσιαστικῶς καὶ δεσποτικῶς, Ἄνάθεμα.

(ἀπὸ τὸ “Συνοδικόν, ὅπερ ἀναγινώσκειται τῇ Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας - Τὰ τοῦ Ἰταλοῦ κεφάλαια”, 190-224).

Βλέπομε τὴν καταδίκη τῆς πλατωνικῆς ἀπόψεως περὶ αὐθυπαρξίας τῆς ὕλης καὶ περὶ προῦπαρχόντων τύπων τῶν μορφῶν (ιδεῶν). Οἱ Πατέρες τῆς ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου φαίνεται νὰ κατανοοῦσαν καλλίτερα τὴν βαθειὰ ἀντίθεσι μεταξὺ ἐλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς Κοσμογονίας, ἀπ' ὅτι κάποιοι σύγχρονοι, προσποιοῦμενοι τοὺς Ἑλληνοπρεπεῖς, ποὺ ὁμιλοῦν γιὰ “μονοθεϊσμό” τοῦ Πλάτωνος ἢ τοῦ Ὁρφέως, χρησιμοποιοῦντας τὶς ἀναιδεῖς ἐβραϊκὲς πλαστογραφίες τοῦ Ἀριστόβουλου τοῦ Ἰουδαίου, ὑπὸ τὸν (...πρωτότυπο) τίτλο ΔΙΑΘΗΚΑΙ.

Τέλος, ὀφείλομε τιμὴν καὶ πρὸς ἐκείνους, ποὺ συνέχισαν τὴν Ἑλληνικὴ γραμμὴ καὶ τὴν ἐνεφάνισαν δημοσίως ἤδη ἀπὸ τὸν προηγούμενο αἰῶνα, μὴ καμπτόμενοι ἀπὸ τὴν ἀφάνταστη πίεσι τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὀρθολογισμοῦ ἐκείνου τοῦ αἰῶνος.

Πρὸς ἐπίρρωσιν αὐτῶν ποὺ λέγομε, παραθέτομε ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν “Περὶ Ὁρφέως καὶ ὀρφικῶν δοξασιῶν” ὁμιλία τοῦ Φιλοσόφου Σπύρου Νάγου (1868-1933):

“Ὁ θεῖος Ὁρφεὺς τὴν περὶ δημιουργίας τῶν κόσμων ἰδεολογίαν του διετύπωσε ὡς ἑξῆς: Πρὸ παντὸς ὑπῆρχε ὁ Χρόνος, διότι ὁ χρόνος εἶναι τὸ ἐκδηλον φαινόμενον τῆς θείας δημιουργίας... Δύο οὐσιαστικὰ αἷτια τῆς δημιουργίας κατὰ τοὺς ὀρφικοὺς ὑπῆρξαν... Ὑπῆρξεν μία Μεριστὴ κατ’ ἄτομα δημιουργικὴ οὐσία καὶ ἕτερα Συνεχὴς πρὸς ἑαυτήν. Ἐκ τῶν δύο τούτων Οὐσιῶν ἀπετελέσθη τὸ πρῶτον κοσμογονικὸν ῥῶν. τὸ κοσμογονικὸ ῥῶν τοῦ Ὁρφέως ἐμφανίζει τὴν ὑψίστην διάνοιαν αὐτοῦ περὶ τῆς δημιουργίας, διότι δι’ αὐτοῦ λαμβάνομε τὴν ἔννοιαν τοῦ πρώτου δημιουργικοῦ τύπου τῶν μορφῶν αὐτῆς”.

Γιὰ πρώτη φορὰ μετὰ τόσα ἔτη, ὁμως, ἡ ἰδική μας γενεὰ εὐρίσκεται στὴν εὐνοϊκὴ θέσι νὰ ἀρχίζη βαθμηδὸν νὰ ἀντιλαμβάνεται τὴν Σοφία τῶν προγόνων ὑπὸ τὸ φῶς τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἀπόσπασμα 55 (Κετ) - Ἡ διαδικασία τῆς δημιουργίας:

«τῆς προεσβυγενοῦς ὕλης ἐμφύχου οὔσης καὶ ὄλου ἀπείρου τινὸς **βυθοῦ ἀεὶ ῥέοντος** καὶ ἀκρίτως φερομένου καὶ μυρίας ἀτελεῖς κράσεις [εἰς] ἄλλοτε ἄλλας ἐπαναχέοντος καὶ διὰ τοῦτο αὐτὰς ἀναλύοντος τῇ ἀταξίᾳ, καὶ **κεχηγνότητος** ὡς εἰς γένεσιν ζώιου δεθῆναι μὴ δυναμένου, συνέβη ποτέ, αὐτοῦ τοῦ ἀπείρου πελάγους **ὑπὸ ἰδίας φύσεως περιωθουμένου**, κινήσει φυσικῇ εὐτάκτως ῥυῆναι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ὡσπερ ἴλιγγα καὶ **μεῖξαι τὰς οὐσίας** καὶ οὕτως ἐξ ἐκάστου τῶν πάντων τὸ νοστιμώτατον, ὅπερ πρὸς γένεσιν ζώιου ἐπιτηδειότατον ἦν, **ὡσπερ ἐν χώνῃ** κατὰ μέσου ῥυῆναι τοῦ παντὸς καὶ ὑπὸ τῆς πάντα φερούσης ἴλιγγος χωρῆσαι εἰς βάθος καὶ τὸ περικείμενον πνεῦμα ἐπισπάσασθαι, καὶ ὡς εἰς γονιμώτατον συλληφθὲν ποιεῖν κριτικὴν σύστασιν· ὡσπερ γὰρ ἐν ὑγρῷ φιλεῖ γίνεσθαι πομφόλυξ, οὕτως σφαιροειδὲς πανταχόθεν συνειλήθη κύτος. ἔπειτα αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ κνηθὲν ὑπὸ τοῦ παρειληφότος θειώδους

πνεύματος ἀναφερόμενον προέκυψεν εἰς **φῶς μέγιστόν τι** τοῦτο ἀποκύημα, ὡς ἂν ἐκ παντός τοῦ ἀπείρου βυθοῦ ἀποκεκνημένον ἔμψυχον δημιούργημα, καί τῇ περιφερείᾳ τῶν ὧν προσεοικὸς καὶ τῷ τάχει τῆς πτήσεως».

Μετάφρασις (βλ. Παν. Μαρίνη «Ἡ Ἑλληνικὴ Θρησκεία»):

«Ἡ προεσβυγενῆς (δηλ. ἀρχαιοτάτη, αὐθύπαρκτη) **ῥλη** (Μεριστὴ Οὐσία) ἦτο ἔμψυχος καὶ ὑπῆρχε καὶ ἓνας **ἄπειρος βυθός**» πού ἔρρεε ἀκατάπαυστα καὶ ἀτάκτως [περιγράφεται ἢ ταχεῖα καὶ μὲ συνεχεῖς περιδινήσεις κινήσεις τῆς πρωταρχικῆς ἀκτινοβολίας - Συνεχοῦς Οὐσίας] ἐφέρετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ὑφίστατο μυριάδας ἀναμίξεις καὶ ἐνώσεις ἀτελεῖς, καὶ κάθε φορὰ σὲ ἄλλες ἐνώσεις ξαναχυνόταν καὶ ἀνελύοντο αὐτὲς πάλι στὴν ἀταξία [συνεχῆς γέννησις καὶ καταστροφή σωματιδίων]. Γι' αὐτὸ ἔστεκε σὲ ἀμηχανία ὁ «βυθός», ἐπειδὴ ἔτσι ὅπως ἔρρεε δὲν ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ στὴν γέννησι τῆς ζωῆς. Συνέβη ὁμως κάποτε ὅλο αὐτὸ τὸ ἄπειρο πέλαγος νὰ προωθηθῆ μόνον του [«ὑπὸ ἰδίας φύσεως»: τονίζεται ἢ ἔλλειψις ἐξωτερικοῦ κινούντος αἰτίου] μὲ κίνησι κανονικὴ, μὲ εὐτακτο τρόπο καὶ νὰ χυθῆ «ἀπὸ τὸ αὐτὸ στὸ αὐτό». Ὅπως ἀκριβῶς περιδινεῖται τὸ ὕδωρ στὸ ἐπίκεντρο τοῦ κυκλῶνα, καὶ νὰ ἀναμιχθοῦν οἱ οὐσίαι καὶ ἔτσι ἀπὸ τὴν κάθε μία νὰ παραχθῆ ὅ,τι ὠριμότερο μποροῦσε νὰ δημιουργηθῆ, τὸ ὁποῖο ἀκριβῶς θὰ ἦταν καταλληλότερο γιὰ τὴν γένεσι τῆς ζωῆς· ὅπως ἀκριβῶς γίνεται σὲ ἓνα **χωνί** [πράγματι ἐκπληκτικὴ παρομοίωσις γιὰ τὴν ἐξαιρετικὰ μεγάλη καμπύλωσι τοῦ Χωροχρόνου -σὰν μαύρη τρύπα- τῆ στιγμῆ τῆς δημιουργίας], ἔτσι ἔρρεε μέσα στὸ πᾶν καὶ χωρίσθηκε σὲ βάθος ἀπὸ τὴν δίνη πού παρέσυρε τὰ πάντα καὶ ἡ οὐσία πού διεχωρίσθη γύρω ἀπὸ αὐτὸ ἦταν πολὺ γόνιμος καὶ ἐδημιούργησε τὴν πλέον κατάλληλο οὐσία [ἐδῶ ἔχει προχωρήσει στὸ ὑπερμικροσκοπικὸ ἐπίπεδο καὶ περιγράφει τὴν δημιουργία τοῦ βασικοῦ σωματίου τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἐλάχιστο ἄτμητο τεμαχίδιο ῥλης μὲ ἠλεκτρομαγνητικὴ ἐπίστρωσι - τὸ ὄρφικὸ ὦν στὸν μικρόκοσμο].

Ὅπως ἀκριβῶς σὲ ἓνα ὑγρὸ σχηματίζεται μία φυσαλλίδα, ἔτσι δημιουργήθηκε μία σφαιροειδῆς κοιλότητα [ὅταν ἓνα τμήμα τῆς πανταχοῦ εὐρισκομένης ἠλεκτρομαγνητικῆς ἀκτινοβολίας προσκολλᾶται στὸ βασικὸ σωματίο δημιουργεῖται περίξ ἓνα κενόν].

Ἐπειτα προέκυψε ἓνα μέγιστο φῶς τὸ ὁποῖο ἐκνήθη τὸ ἴδιο στὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὴν θεία οὐσία πού τὸ εἶχε παραλάβει. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἀποκύημα (γέννημα), ἐπειδὴ εἶναι ἔμψυχο δημιούργημα πού γεννήθηκε ἀπὸ ὀλόκληρο τὸν ἀπειρο βυθὸ, ἔμοιαζε μὲ περιφέρεια ὦου καὶ διεκρίνετο ἀπὸ τὴν ταχύτητα τῆς πτήσεως».

Σ. Κ. ΝΑΓΟΥ: ΠΕΡΙ ΟΡΦΕΩΣ ΚΑΙ ΟΡΦΙΚΩΝ ΔΟΞΑΣΙΩΝ

Τὸ ἐργαστήριόν μας συνεδριάζον σήμερον, θὰ ἐορτάσῃ τὴν χειμερινὴν Τροπὴν τοῦ Ἥλιου καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ παρακαλέσω νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις περὶ τοῦ Θείου Μυσταγωγοῦ Ὁρφέως καὶ τῶν Ὁρφικῶν δοξασιῶν.

Ὁ Θεῖος Ὁρφεὺς ἦτο ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος καθιέρωσε φυσικὰς ἐορτὰς καὶ ὥρισε, ὅτι αὐταὶ πρέπει νὰ γίνωνται κατὰ τὰς Ἡλιακὰς Τροπὰς καὶ Ἰσημερίας ἐκάστου ἔτους.

Διὰ τῶν ἐορτῶν αὐτῶν ἠθέλησεν νὰ ἀποκα-λύψῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὀφείλουν καὶ πρέπει νὰ ἐκδηλοῦν λατρείαν μόνον πρὸς τὴν Φύσιν, διότι τέκνα αὐτῆς εἶναι οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ δημιουργὸς αἰτία εὐρίσκεται εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις αὐτῆς, ἐκδηλώσεις δὲ αὐτῆς εἶναι καὶ οἱ ἄνθρωποι. Μεταγενεστέρως καὶ ὁ Θεῖος Πυθαγόρας, μύστης τῶν Ὁρφικῶν ἀληθειῶν, μᾶς ἀφῆκεν σαφεστέραν ὑποθήκην περὶ τῆς λα-τρείας τῆς Φύσεως.

Κατὰ ταύτην, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐκδηλοῖ λατρείαν πρὸς τὸ ὅλον τῆς Φύσεως περιλαμβάνει ἐν αὐτῇ καὶ τὰς κατὰ μέρος προσωπικότητας, ἐνῶ ὅταν ἀπευθύνει τὴν λατρείαν του πρὸς τὰς προσωπικότητας περιορίζει αὐτὴν κατὰ μέρος καὶ ἀρνεῖται τὸ σύνολον μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχουν καὶ αἱ προσωπικότητες.

Κατ' ἀκολουθίαν ὁ λατρεύων τὸ ὅλον λατρεύει καὶ τὸ κατὰ μέρος, ἐνῶ ὁ λατρεύων τὸ κατὰ μέρος ἀρνεῖται τὸ ὅλον.

Αὕτῃ ἡ ἀντίληψις περὶ λατρείας εἶναι ἡ ἐπικρατεστέρα καὶ ἀληθής, διότι εἶναι ἀντίληψις πράγματι φυσικὴ καὶ οὐχὶ βεβιασμένη ἐκδήλωσις ἐκ μέρους τῶν μὴ ἐλευθέρως ἐνεργουσῶν ἀνθρωπίνων διανοιῶν.

Ὁ Θεῖος Ὁρφεὺς ἔζησεν εἰς προϊστορικὴν ἐποχὴν καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχομεν διὰ νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸν ἱστορικὰ δεδομένα, ἀλλὰ μίαν παράδοσιν περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβε καὶ ἡ ἱστορία δεδομένα ὅπως τὸν μνημονεύσῃ.

Ἐκτὸς αὐτῆς τῆς παραδόσεως ἡ ὁποία διέσωσε εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων τὰ περὶ

τῆς υπέρξεως τοῦ Ὁρφέως, ἔχομεν καὶ ἄλλην πολὺ-τιμον συμβολήν: Τὴν διάσωσιν διὰ μέσου τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν τῆς ἰδεολογίας του περὶ τῆς κοσμογονίας καὶ Θεογονίας, ὑποθήκας ὑψίστης σπουδαιότητος, αἱ ὁποῖαι ἀποκαλύπτουν δι' ἀλληγορικῶν εἰκόνων τὰς πραγματικὰς ἀληθείας περὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν κόσμων, τῶν ὄντων αὐτῶν καὶ τὴν ἀνύψωσιν των εἰς τὸ γένος τῶν ἀθανάτων. Δηλαδή τὴν ἀνύψωσιν τῶν ψυχῶν τῶν ὄντων, διότι τὰ ὄντα ἐν τῷ συνόλω των ἐμφανίζουσι καὶ τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν ὀργανικὴν αὐτῶν σύστασιν καὶ λειτουργίαν.

Ὁ Θεὸς Ὁρφεὺς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος μέγας μυσταγωγός, δηλαδή ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τοῦ ὁποῖου ἡ διανοήσις διὰ τοῦ μήκους τῶν ἀκτίνων τῆς ἔφθασε τὰ ὄρια τῶν ἄλλων ὑπερέτερων κόσμων καὶ ἤντησε ἀπὸ ἐκεῖ τὴν Θεῖαν γνῶσιν, διὰ τῆς ὁποίας καὶ ἡ Θεία δημιουργία κατανοεῖται καὶ ἡ ἐξέλιξις τῶν νοητικῶν ὄντων αὐτῆς, καθὼς καὶ εἴσοδος των εἰς τὴν Θεῖαν μακαριότητα ἡ ὁποία ἀκτινοβολεῖ, διότι αὐτὴ ἐκδηλοῦται μόνον εἰς τὰς φύσεις τῶν ἀθανάτων. Τὸ ἀνθρώπινον γένος δύναται μόνον νὰ εὐδαιμονῆ, ἐὰν ἔχη λειτουργίαν φυσικῆς διανοήσεως, δὲν δύναται ὁμως νὰ ἔχη καὶ μακαριότητα, διότι ἡ μακαριότης ἐκδηλοῦται καὶ παραμένει εἰς τὰς φύσεις τῶν Θεῶν.

Ὁ Θεὸς Ὁρφεὺς ἔθεσεν στερεὰς βάσεις ἐπὶ μιᾶς ἰδεολογίας ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν πνευματικὴν προόδον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀφῆκεν εἰς θαυμασίας εἰκόνας τὰς βάσεις τῆς ἰδεολογίας του αὐτῆς.

Δυστυχῶς ἡ ἀνθρωπίνη ἀδυναμία, ἡ ἀδυναμία τῆς διανοήσεως τῶν ἀνθρώπων, ὅχι μόνον δὲν ἐξετίμησε τὴν ἰδεολογίαν του, ἀλλὰ οὔτε καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτῆς ἠδυνήθη νὰ τὴν διασώσῃ διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν ἐξ ὀλοκλήρου ὑπ' ὄψιν μας καὶ κατανοήσωμεν τὸ μέγεθός της.

Ἐμεῖς, οἱ κοινὸι ἄνθρωποι, δυστυχῶς δὲν ἔχομεν μόνον ἀδυναμίας διανοήσεως καὶ κρίσεως, ἀλλὰ καὶ μεταβαλλόμεθα εἰς διαστρεβλωτὰς πολυτίμων διανοητικῶν ἐκδηλώσεων ὑπερόχων πνευματικῶν διδασκάλων, εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ διασώζονται αἱ μεγάλαι αὐτῶν ἔννοιαι.

Ἐπέρροχος διδάσκαλος τοῦ ἀνθρωπίνου γέ-νουσ ὑπῆρξεν καὶ ὁ Θεὸς Ὁρφεὺς. Οὐδένα τῶν ὑπερόχων τούτων διδασκάλων ἀφῆκεν τὸ ἀνθρώπινον γένος νὰ ζήσῃ μέσα εἰς τὸ πραγματικὸν περιβάλλον τῆς διανοητικῆς του ἀξίας, μέσα εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς ὑπερόχου αὐτοῦ διανοήσεως, ἀλλὰ πάντας τοὺς κατεβίβασε εἰς τὰ πεδία τῆς ἀδυνάτου ἀνθρωπίνης σκέψεως, ἀπέδωσεν εἰς αὐτοὺς ὅλα τὰ ἐλαττώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τοὺς ἐστόλισε μὲ ὅλας τὰς ἀντιφυσικὰς ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὰς σκέψεις τῆς ἀδυνάτου διανοήσεως τῶν κοινῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν μεγάλων διδασκάλων ἐπροχώρησε ἡ διανοητικὴ ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπέδωσεν χαρακτηρισμοὺς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Θεοὺς τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, διὰ τῶν ὁποίων κατεβίβασε τὴν πνευματι-

κήν των άξιάν και την έξωμοίωσησεν προς εκείνη τών άνοήτων ανθρώπων, την διεπομένην υπό τής άγνοίας και τών κακών αυτών τάσεων. Έάν έξακολουθη άκόμη νά κακοδαιμονη το ανθρώπινον γένος και νά βαδίξη με άσταθές βήμα εις την κοινωνικήν του ζωήν, τουτο όφείλεται εις το έργον του, δια του όποιου παρεμόρφωσε την ύψιστην ιδεολογίαν τών υπερόχων διδασκάλων του ανθρώπινου γένους, τών μεγάλων τούτων μεμημένων εις τās Θείας άληθείας τής Φύσεως, τών πρωτοπόρων τούτων τής άγνης και Θείας διανοήσεως.

Ό Θεός Όρφεύς την περι **δημιουργίας τών κόσμων** ιδεολογίαν του διετύπωσε ως έξης: Προ παντός υπήρξεν ό χρόνος, διότι ό χρόνος είναι το έκδηλον φαινόμενον τής Θείας δημιουργίας, είναι το έκδηλον φαινόμενον τής Θείας ούσίας και είναι παράγωγον του πρωταρχικού νόμου αυτης, του νόμου τής κινήσεως. Μόνον δια τής έννοίας του χρόνου δύναται νά φθάνη ή ανθρώπινη διανόησις εις την έννοιαν του νόμου τής κινήσεως. Δέν δύναται νά νοηθη ή δημιουργία εάν δέν ένκινείτο το άϊδιον ούσιαστικόν αίτιον. Η κίνησις αυτου άποτελει την βάσιν τής ενεργείας του ούσιαστικού αίτιου δια τής οποίας το αίτιον τουτο έρχεται από την δυνάμει αυτου κατάστασιν εις την ενεργητικήν τοιαύτην. Ένεργητική κατάστασις είναι εκείνη ή οποία έμφανίζει το ούσιαστικόν αίτιον τής δημιουργίας εις την μορφικήν του εμφάνισιν, ή οποία και άποτελει το αντικείμενον τής έρεύνης τών λειτουργιών τών Φυσικών νόμων δια πάσαν την διανόησιν τών όντων τών άπειρών κόσμων.

Ό χρόνος κατά την ιδεολογίαν τών Όρφικών μάς δίδει την έννοιαν τής συναντήσεως και συνεργασίας του χάους, δηλαδή του άμόρφου ούσιαστικού αίτιου τής δημιουργίας τών κόσμων μετά του έτέρου ούσιαστικού αίτιου το όποιον ήννόουν οι Όρφικοί ως χώρον, ως το δυνάμενον νά περιέχη το έτερον ούσιαστικόν τής δημιουργίας, του όποιου την έννοιαν συλλαμβάνομεν ως το περιεχόμενον του χώρου. Δύο ούσιαστικά αίτια τής δημιουργίας κατά τους Όρφικούς υπήρξαν, ή Μονάς ή Χώρος, το έν συνεχεία υπάρχον του άπείρου, το άποτελοϋν την ένότητα αυτου, και το πλήθος, εκείνο το όποιον και άπετέλεσεν και άποτελει το περιεχόμενον τής Μονάδος.

Το πλήθος ένούμενον υπό τής Μονάδος έμφανίζει το πρώτον κοσμογονικόν ώόν, το πρώτον μορφικόν έκδηλον τής δημιουργίας, έντός του όποιου δυναμικώς περιείχετο πάν ό,τι έξεδηλώθη εις λειτουργίας μεταγενεστέρας εις τους άπείρους κόσμους. Το πλήθος ήτο το χάος, το ούσιαστικόν αίτιον, το εις άτομικήν ούσίαν έμφανισθέν έν τή δημιουργία τών κόσμων, το περιεχόμενον υπό του έτέρου αίτιου, εκείνου το όποιον έλαβε την έννοιαν του περιέχοντος. Είναι δηλαδή το περιεχόμενον τουτο ούσιαστικόν αίτιον, εκείνο το όποιον έμφανίζει το πλήθος τών μορφών τās οποίας συνθέσε ή Μονάς εις τοιαύτας, δια τών άτόμων εκείνου το όποιον ώνομάσθη πλήθος.

Ύπηρεξεν μία μεριστή κατ' άτομα δημιουργική ούσία και έτέρα συνεχής προς έαυτήν. Έκ

τῶν δύο τούτων οὐσιῶν ἀπετελέσθη τὸ πρῶτον κοσμογονικὸν ᾠόν και ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἤρχισε ἡ δημιουργία τῶν κόσμων. Ἡ δημιουργία τῶν κόσμων ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν μορφῶν. Τὸ κοσμογονικὸν ᾠόν τοῦ Ὁρφέως ἐμφανίζει τὴν ὑψίστην διάνοησιν αὐτοῦ περὶ τῆς δημιουργίας, διότι δι' αὐτοῦ λαμβάνομεν τὴν ἔννοιαν τοῦ πρώτου δημιουργικοῦ τύπου τῆς δημιουργίας, τοῦ πρώτου δημιουργικοῦ τύπου τῶν μορφῶν αὐτῆς. Οἱ μεμνημένοι εἰς τὴν Ὁρφικὴν ἰδεολογίαν, τὴν Μονάδα ὠνόμαζον βραδύτερον Αἰθέρα και ἰσχυρίζοντο ὅτι αὐτὴ διωργάνωσεν τὴν οὐσίαν τοῦ Χάους και συνετέλεσε εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν μορφῶν. Αὐτὴ συνέχει τὸ ἄπειρον και συντελεῖ εἰς τὴν ἐπ' ἄπειρον ἀνέλιξιν τῶν οὐσιῶν αὐτοῦ. Τὸ Χάος ἔλεγεν. ἦτο ἡ οὐσία ἐκεῖνη ἡ ὁποία ἐνεφάνισε τὴν ὕλην, διότι ἡ ὕλη ὡς τὴν γνωρίζομεν εἶναι κατάστασις τῆς οὐσίας τοῦ χάους. Δὲν ἦτο ἀρχικῶς τοιαύτη, οὔτε μέλλει νὰ μείνη ἐσαεὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὕλης. Τὴν οὐσίαν τοῦ Χάους διεμόρφωσεν ἡ Μονὰς εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὕλης και εἰς τὴν Μονάδα ἐναπόκειται νὰ μεταβάλλῃ τὴν κατάστασιν αὐτῆς εἰς ἄλλην τοιαύτην με δυναμικὰς ἐνεργείας ὑπερέτρας. Ἐλεγον ἐπίσης, ὅτι ἐκ τοῦ κοσμογονικοῦ ᾠοῦ τὸ ὁποῖον προῆλθεν ἐκ τοῦ χάους και τῆς Μονάδος, ἐξεπορεύθη κατὰ πρῶτον ὁ Χρυσόπτερος Ἔρωσ, ὁ Ἔρωσ περὶ τοῦ ὁποῖου ἔλεγον οἱ μύσται τῆς Ἐλευσίνος ὅτι εἶναι ὁ νεώτερος και ὁ ἀρχαιότερος τῶν Θεῶν.

Εἶναι και ὁ Φάνης ἡ Χρυσόπτερος Ἔρωσ μία ἀπὸ τὰς ἀλληγορικὰς εἰκόνας τῶν Ὁρφικῶν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐγκλείεται μέγιστον μυστικὸν τῆς δημιουργίας. Σχετικὴν ἔννοιαν περὶ τοῦ Φάνητος δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ νόμου τοῦ Ἐρωτος, εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ ὁποῖου ὀφείλεται ἡ λειτουργία τῶν μορφῶν τοῦ κόσμου και τῶν ὄντων αὐτῶν, ἡ διανόησις των και ἡ ἐξέλιξις διὰ τῆς ὁποίας συντελοῦνται αἱ μεταμορφώσεις και δι' αὐτῶν ἡ προαγωγή τῆς δυναμικῆς των ἐνεργείας.

Ὁ Φάνης εἶναι ἴσως ὁ πρωταρχικὸς νόμος τῆς Μονάδος ἐκ τῆς συνεργασίας της εἰς τὰς μορφὰς μετὰ οὐσίας τοῦ Χάους. Μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Φάνητος ἐδημιουργήθη ὁ Οὐρανὸς και ἡ Γῆ —οἱ κόσμοι τοῦ Οὐρανοῦ και τῆς Γῆς.

Ὁ Οὐρανὸς και ἡ Γῆ λειτουργοῦν διὰ τῶν δυνάμεων τῶν οὐσιῶν αὐτῶν, αἱ δὲ δυνάμεις των αὐταὶ ἔρχονται εἰς γάμου ἐπιμιξίαν και ἐκ τῆς ἐπιμιξίας αὐτῆς διαπλάσσονται αἱ μορφαὶ τῶν ὄντων τῆς Γῆς και δι' αὐτῶν ἐξελίσσονται συνεχῶς, διότι αἱ ἐπιμιξίαι τῶν δυνάμεων τοῦ Οὐρανοῦ και τῆς Γῆς συνεχίζονται. Ἡ ἐξέλιξις τῶν μορφῶν τῶν ὄντων τῆς Γῆς εἰς τοῦτο τὸ γεγονός ὀφείλεται. Ἡ ἀνοδος διὰ τῆς ἐξελίξεως τῶν μορφῶν τῶν ὄντων τῆς Γῆς ἔφεραν εἰς τὸ εἶναι τὰς φύσεις τῶν Τιτάνων. Πρῶτοι Τιτᾶνες ὑπῆρξαν ὁ Κρόνος και ἡ Ρέα, ἐκ τῶν ὁποῖων ἐγεννήθησαν οἱ Θεοί. Τὰ τέκνα τῶν Τιτάνων τούτων κατέπιεν ὁ Κρόνος, δηλαδὴ τὰ τέκνα ταῦτα δὲν ἠδύναντο ψυχικῶς νὰ φύγουν ἀπὸ τὰς φύσεις τῶν Τιτάνων, ἡ ζωὴ των περιορίζετο εἰς τὰς φύσεις ταύτας. Ἡ γέννησις τοῦ Διὸς ἀπετέλεσεν τὴν βάσιν τῆς θεογονίας τοῦ Ὁρφέως, διότι τὸ τέκνον τῆς Τιτανικῆς φύσεως τοῦτο ἐτρά-

φη υπό τροφῆς οὐχί Τιτανικῆς φύσεως, ἀλλὰ ἐκ τροφῆς ἡ ὁποία τοῦ ἐδίδετο ἐκ πνευματικῆς φύσεως Οὐρανίων ὄντων. Ἡ τροφή αὐτή, τὸ γάλα μιᾶς ὑπερτέρας πνευματικῆς τροφῆς, ἔδωκεν εἰς τὴν Τιτανικὴν φύσιν τοῦ Διὸς τὰ μέσα τῆς κατασκευῆς τῆς Τιτανικῆς φύσεως καὶ τῆς μεταμορφώσεως ταύτης εἰς μίαν ἄφθαρτον φύσιν. Ἀλλὰ ἡ νέα φύσις τοῦ Διὸς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κυριαρχήσῃ ἐπὶ τοῦ Τιτανικοῦ κόσμου. Κάτι ἄλλο ὑπέροχον ἔπρεπε νὰ ἀφομοιωθῇ ἐν αὐτῷ. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐμφανίζει ὁ Θεὸς Ὅρφεύς μίαν μεγαλειώδη ἀλληγορικὴν εἰκόνα, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκαλύπτει τὸ ὑπέροχον τῆς ἐνεργείας τοῦ Φάνητος. Κατὰ ταύτην ὁ Θεὸς Ζεὺς κατέπιε τὸν Φάνητα, τὸν ἠνώσε πρὸς τὴν μεταμορφωθείσαν Τιτανικὴν τοῦ Φύσιν καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐξεπορεύθη ἐκ τῆς νέας τοῦ φύσεως ἡ ἄπειρος καὶ μεγαλειώδης γνῶσις, διὰ τῆς ὁποίας μετέστη εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ κατέκτησεν ὡς δυναμικὸς κύριος αὐτόν. Μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο ἠλευθέρωσεν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς του ἐκ τῆς Τιτανικῆς φύσεως καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ἄλλων του τέκνων ἔλαβεν τὰς κυριαρχίας τῶν Ὁρῶν καὶ περιώρισεν τοὺς Τιτᾶνας ἄνευ ἐξουσίας ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Τιτανικῆς φύσεως. Ἐκτοτε ὁ νοητικὸς κόσμος τῆς Γῆς ὑπήχθη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Θεῶν.

Τὸ ὕψος τῆς ἀλληγορικῆς εἰκόνας τοῦ Ὅρφεως, **τῆς εἰκόνας τοῦ Φάνητος**, ἡ ὁποία δίδει ἄφθαστον μεγαλοουργίαν εἰς τὴν διανόησιν τοῦ Θεοῦ Ὅρφεως, εἶναι ἡ περιγραφή τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας τοῦ Φάνητος τὴν ὁποίαν μόνον μεμηνημένοι εἰς τὴν μυστηριακὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ Ὅρφεως δύναται νὰ κατανοοῦν. Κατὰ ταύτην ὁ Φάνης ἐμφανίζεται ὡς μία μορφή τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ εὐρίσκεται εἰς τὸν Οὐρανόν, οἱ πόδες του εἰς τὴν Γῆν, αἱ χεῖρες του καταλαμβάνουν τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, τοῦ Οὐρανοῦ ὀρίζοντος τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Μεσημβρίας. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Φάνητος εἶναι ὁ ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη καὶ τὸ ὄλον του τὸ ἄπειρον. Ὅταν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Φάνητος ρέουν δάκρυα, κατερχόμενα πρὸς τοὺς πόδας του διὰ τοῦ σώματός του, ἐκ τούτων γεννᾶται εἰς τὴν Γῆν τὸ ἀνθρώπινον γένος τῶν βροτῶν, ἐκ δὲ τοῦ γέλωτος τοῦ Φάνητος γεννᾶται τὸ γένος τῶν Ἀθανάτων.

Μέσα εἰς τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀλληγορικὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ Ὅρφεως ἐνεκλείσθη ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἐμφανίσεως εἰς τὴν Φύσιν τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων καὶ τῶν πνευματικῶν φύσεων τῶν Θεῶν, ὡς καὶ τῆς μεταβάσεως τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἐκ τῶν φύσεων αὐτῶν εἰς τὰς φύσεις τῶν Ἀθανάτων.

Ὁ Φάνης ἄλλοτε μὲν χύνει δάκρυα διὰ τῶν ὁποίων συνεχίζει τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων εἰς τὰς Τιτανικὰς τῶν φύσεις, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ γέλωτος αὐτοῦ ἀναβιβάζει τὰς ψυχὰς ταύτας εἰς τὰς φύσεις τῶν Ἀθανάτων, ἀπαλλάσσων αὐτὰς τοῦ θανάτου τῶν τιτανικῶν φύσεων.

Τὰ ἐκτεθειμένα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Ὅρφεως διὰ τῆς ἀλληγορικῆς εἰκόνας τοῦ Φάνητος εἶναι ἱκανὰ νὰ ἀνυψώσουν τὴν διανόησιν τῶν μυστῶν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ γνωρίσουν ὄλον τὸ

μυστήριον τῆς θείας Φύσεως, νὰ κατανοήσουν τὴν πηγὴν τοῦ θείου ἐκείνου νόμου διὰ τοῦ ὁποίου τὰ πάντα γίνονται, ἐξελίσσονται καὶ διαρκῶς μεταβάλλονται διὰ νὰ πληροῦνται οἱ σκοποὶ τῆς θείας δημιουργίας. Ὁ Φάνης κατὰ τὸν Θεῖον Ὅρφέα ἀποτελεῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ Θείου μυστικοῦ διὰ τῆς γνώσεως καὶ ἀσκήσεως τοῦ ὁποίου οἱ μύσται δύνανται νὰ αναρριχῶνται εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ ἐκ χρυσοῦ κατασκευασθέντος τείχους ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται τὰ ἐνδαιτήματα τῶν Ἄθανάτων.

Ὁ Φάνης κατέχει ὅλα τὰ πεδία τῶν κόσμων καὶ ἀναλόγως τῆς δυναμικῆς αὐτῶν καταστάσεως δημιουργεῖ, διατηρεῖ καὶ μεταμορφώνει τὰς μορφὰς τῶν νοητικῶν ὄντων τῶν κόσμων. Ὁ Γέλως τοῦ Φάνητος δημιουργεῖ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς καὶ δίδει τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὰ ὑπέροχα τέκνα τῆς Θείας Φύσεως, τὰ ὁποῖα ἔπαυσαν νὰ διανοοῦνται μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Τιτανικῶν αὐτῶν φύσεων. Παρεμφερῆς πρὸς τὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῶν νοητικῶν ὄντων τοῦ Φάνητος εἶναι καὶ ἡ ἀλληγορικὴ εἰκὼν τῆς Ἑλληνικῆς παραδόσεως κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τιτὰν Κρόνος ἀπέκοψεν διὰ τῆς ἀδαμαντίνης τοῦ ἄρπης τὰ γεννητικὰ μόρια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Οὐρανοῦ, τὰ ὁποῖα πεσόντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐγέννησαν τὴν Θεὰν τοῦ κάλλους. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν πρῶτον αὐτὸν Τιτᾶνα.

Ὁ Ζεὺς μετὰ τὴν ἀφοσίωσιν ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ, τοῦ Φάνητος, ἐσκέφθη κατὰ τὸν θεῖον Ὅρφέα νὰ δημιουργήσῃ μίαν νέαν θεότητα εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν φύσεων πάντων τῶν ὄντων.

Καὶ ὄντως ἐξ αὐτοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς του Περσεφόνης ἐγέννησε τὸν Ζαγρέα **Διόνυσον**. Ὁ Διόνυσος κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπῆρξεν καὶ ὑπάρχει ὡς θεότης ὑποχθόνιος, μετέπειτα ὁμως ἐγένετο καὶ γίνεται Οὐρανία Θεότης.

Εἰς τὰς ἀλληγορικὰς εἰκόνας τοῦ Ὅρφέως περὶ τοῦ Διονύσου εἶναι τοποθετημένα ὑψίστης σημασίας ἔννοιαι, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν δύναμαι παρὰ ἐλάχιστα νὰ εἶπω. Μόνον ἄκρως μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Ὅρφέως εἶναι ἐνδεδειγμένοι νὰ ὁμιλοῦν καὶ ἀποκαλύπτουν αὐτά. Δὲν εἶμαι ἀτυχῶς ἐξ αὐτῶν. Ἡ μήτηρ τοῦ Διονύσου Περσεφόνη καὶ ἐκείνη ἢ ὁποῖα ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παράδοσιν ὡς μήτηρ αὐτοῦ, ἡ Σεμέλη, εἰκονίζουσι τὸ αὐτὸ πρόσωπο ἢ τὴν αὐτὴν ἀτομικότητα. Εἰκονίζουσι τὴν ἀνελιχθεῖσαν ψυχὴν, τὴν ὑπέροχον κατὰ τὴν διανόησιν αὐτῆς τὰ ὄρια τῆς Τιτανικῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων. Τὴν ψυχὴν ἐκείνην ἢ ὁποῖα ἐδέχθη καὶ ἀφωμοίωσεν ἐν αὐτῇ τὰς ἐνεργητικὰς δυνάμεις τοῦ Φάνητος διὰ τῶν σχέσεών της πρὸς τὸν πνευματικὸν ἄρχοντα τοῦ Οὐρανοῦ Δία. Ἐκ τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἐγεννήθη ὁ Διόνυσος καὶ διὰ τοῦτο εἶναι τέκνον τοῦ Θεοῦ Διὸς καὶ τῆς Περσεφόνης ἢ Σεμέλης.

Ἄλλὰ ἡ Περσεφόνη ἢ Σεμέλη κατὰ τὸν Θεῖον Ὅρφέα παρὰ τὴν ὑπέροχον διανόησιν αὐτῆς ἔζη ἀκόμη μέσα εἰς Τιτανικὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶχεν ἀμέσους σχέσεις πρὸς τοὺς Τιτᾶνας. Οἱ Τιτᾶνες γνωρίζοντες τὴν διπλὴν φύσιν τοῦ Διονύσου ἐβου-

λεύθησαν νὰ κατασπαράξουν αὐτὸν καὶ εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Διόνυσος ἦτο προσηλωμένος εἰς ἓν κάτοπτρον βλέπων τὴν μορφήν του, εἰκὼν ἢ ὁποῖα προδίδει ἀλληγορικῶς κατὰ τὸν Θεῖον Ὅρφεα τὴν Τιτανικὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν, ἐπέπεσαν κατ'αὐτοῦ καὶ τὸν κατεσπάραξαν διαμελίσαντες δὲ τὴν φύσιν αὐτοῦ τὴν κατέφαγον.

Οἱ κατασπαράξαντες τὸν Διόνυσον Τιτᾶνες ἦσαν ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ διεμέλισαν τὴν φύσιν αὐτοῦ εἰς ἑπτὰ ἴσα μέρη. Ἐκτοτε, ἀπεκάλυψεν ὁ Θεῖος Ὅρφεύς, πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναί φύσεις φέρουν μέρος τῆς διπλῆς φύσεως τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰς τὸ γένος τῶν ἀθανάτων. Διὰ νὰ γίνῃ αὐτό, πρέπει εἰς τὰς φύσεις αὐτὰς νὰ ἀφο-μοιωθῇ ὁλόκληρος ἡ φύσις τοῦ Διονύσου.

Κατὰ τὸν διαμελισμὸν τῆς φύσεως τοῦ Διονύσου ἔσπευσεν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ ἡ Θεὰ τῆς Σοφίας καὶ ἔλαβε τὴν καρδίαν του, τὴν μετέφερε καὶ τὴν παρέδωσε εἰς τὸν Θεὸν Δία. Τὴν καρδίαν τοῦ Διονύσου ἐχρησιμοποίησεν ὁ Θεὸς Ζεὺς πρὸς δημιουργίαν ἐνὸς νέου Διονύσου, ἐνὸς Οὐρανίου Διονύσου καὶ εἶναι πλέον αὐτός, ὅχι ὁ Διόνυσος ὁ Ζαγρεύς, ἡ ὑποχθονία Θεότης, ἀλλὰ ὁ Διόνυσος ὁ Ἐλευθερεύς, ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέθεσεν ὁ Θεὸς Ζεὺς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἀπὸ τὰς Τιτανικὰς αὐτῶν φύσεις. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μεταφέρει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων διὰ γάμου του τελουμένου πρὸς αὐτὰς εἰς τὰς φύσεις τῶν ἀθανάτων καὶ τοῦτο, ὅταν ἡ διανόσις των φθάνει νὰ ἐνεργῇ πέραν τῶν Τιτανικῶν φύσεων τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς αὐτὰς τὰς ἀλληγορικὰς εἰκόνας τοῦ Θείου Ὅρφεως περικλείεται ὁλόκληρος ἡ σημασία τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ πρὸς τοὺς μύστας του καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τῆς προφορικῆς διδασκαλίας του καὶ ἀναλύσεως τῶν ἐννοιῶν τῶν πρὸς μύησιν εἰς τὰ Θεῖα πνευματικὰ μυστικά, ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν ὁποίων καθίσταται ἀδύνατος ἡ ψυχικὴ μεταμόρφωσις τῶν μεμνημένων.

Ἀθῆναι 1933